

Plán prevence kriminality statutárního města Liberec pro období 2023 -2027

Zpracoval: Bc. Lukáš Poruba

Předkládá: Bc. Lukáš Poruba

Počet stran bez příloh:

Spolupracující instituce: Ministerstvo vnitra
Liberecký kraj
Magistrát města Liberec
Pracovní skupina prevence kriminality
Policie ČR
Městská policie Liberec
Komunitní plánování sociálních služeb Liberec
Probační a mediační služba
Centrum na podporu integrace cizinců v Libereckém kraji
Agentura pro sociální začleňování

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Východiska dokumentu.....	5
3	Analytická část.....	6
3.3	Sociodemografické předpoklady města.....	6
3.3.1	Počet obyvatel.....	7
3.3.2	Přírůstek stěhováním.....	7
3.3.3	Cizinci.....	8
3.3.4	Věkový průměr obyvatel.....	10
3.3.5	Vzdělanost.....	10
3.3.6	Nezaměstnanost.....	12
3.3.7	Předluženost – dluhová past.....	12
3.3.8	Průmyslové zóny.....	14
3.3.9	obyvatelé Sociálně vyloučených lokalit.....	15
3.3.10	Uživatelé drog.....	15
3.3.11	Duševní zdraví.....	15
3.3.12	Zhodnocení celkové rizikovosti území.....	16
3.3.13	Shrnutí.....	17
3.4	Kriminalita.....	18
3.4.1	Sledování míry a vývoje kriminality v Liberci.....	19
3.4.2	Celková kriminalita.....	20
	Bezpečnostní problémy – kriminogenní faktory.....	39
3.5	Swot analýza - bezpečnostní situace města.....	42
3.6	Návrhová část.....	45
3.7	Implementační část.....	51
3.7.1	Řízení a kontrola.....	51
3.7.2	Výkonná funkce.....	51
3.8	Příloha č. 1. - Aktuální projekty prevence kriminality.....	53
3.9	Příloha č. 2. - Projekty s plánovanou žádostí o dotaci pro rok 2023.....	55

Použité zkratky:

APK – Asistent prevence kriminality
ASZ – Agentura pro sociální začleňování
CPIC – Centrum na podporu integrace cizinců
EHZ – elektronická herní zařízení
IZS – Integrovaný záchranný systém
KHS – Krajská hygienická stanice
KSK – Komunitní středisko Kontakt
KSP – Kontaktní sociální práce
KÚLK – Krajský úřad Libereckého kraje
MKDS – Městský kamerový dohlížecí systém
MP Liberec – Městská policie Liberec
MPK – Manažer prevence kriminality
NNO – Nestátní nezisková organizace
NMS – Národní monitorovací středisko
OC – Obchodní centrum
OPL – omamné a psychotropní látky
OPZ – Operační program zaměstnanost
OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí
PČR – Policie České republiky
PMS – Probační a mediační služba ČR
ŘSD – Ředitelství silnic a dálnic
SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování
SML – Statutární město Liberec
SÚ – Stavební úřad
SVL – Sociálně vyloučené lokality
SVP – středisko výchovné péče
TČ – trestné činy
TSP – terénní sociální práce
TUL – Technická univerzita Liberec
ÚO Liberec – Územní odbor Liberec (policejní členění)
ÚP – Úřad práce
ÚV – Úřad Vlády
ZŠ – Základní škola

Vysvětlivky použitých pojmů

- Brownfields – nevyužívané, opuštěné, zanedbané, kontaminované stavby a objekty.
- Byznys s chudobou – podnikatelské aktivity za účelem zisku na chudých lidech
- Drogová scéna – situace v oblasti zahrnující počet uživatelů, distributorů drog, jejich druhy, dostupnost, související jevy apod.
- Evidovaná kriminalita – jedná se o kriminalitu, která byla zjištěna Policií ČR.
- Index trestné činnosti – počet trestných činů vztažený k počtu obyvatel. Je jím zjišťována a porovnávána míra trestné činnosti.
- Latentní kriminalita – jedná se o tzv. skrytou kriminalitu, která nebyla evidována.
- Kriminalizace -
- Nápad trestné činnosti – počet trestných činů za dané období
- Prekurzor – chemická látka určená k výrobě drogy
- Prevence kriminality - souhrn všech nerepresivních opatření, která směřují k předcházení páchaní kriminality a zmírňování jejích následků.
- Primární prevence kriminality - je zaměřena na celou populaci.
- Předlužení – stav, kdy povinná osoba není schopná splácet své závazky, upadá do exekuce
- Sekundární prevence kriminality - zaměřena na konkrétní rizikové skupiny obyvatelstva, úžeji vymezené podle věku, druhu ohrožení, teritoria apod. a na kriminálně rizikové sociální i situační prostředí.
- Sociální vyloučení – komplexní situace, kdy se osoba nebo skupina osob dostává mimo většinovou společnost, ze které je vyloučena. Tyto osoby mají ztížený přístup k veřejným službám a statkům a jejich setrvání ve vyloučení je zapříčiněno komplexem sociálních problémů.
- Suburbanizace - přesun obyvatel, jejich aktivit a některých funkcí z jádrového města do zázemí
- Šmejdi – označení pro osoby využívající nekalé obchodní praktiky
- Terciární prevence kriminality - představuje resocializační opatření zaměřující se na ty, kteří trestný čin již spáchali, na lokality, které již byly kriminalitou zasaženy a na osoby, které se již staly oběťmi trestných činů.
- Územní odbor – policejní územní celek, který zhruba odpovídá velikosti okresu.

1 ÚVOD

(Motto: „Je lépe zločinu předcházet, než jej trestat.“ Cesare Beccaria 1764)

Statutární město Liberec je zapojeno do celostátního systému prevence kriminality, který se řídí vládou schválenou Strategií prevence kriminality 2022-2027¹. V návaznosti na tento dokument je na místní úrovni připraven Plán prevence kriminality na roky 2023 – 2027, který je strategickým dokumentem města pro oblast prevence a bezpečnosti. Jeho účelem je mapování kriminálně bezpečnostní situace a návrh hlavních priorit a cílů prevence kriminality pro následující roky. Současně je dokument důležitým vodítkem pro naplňování bezpečnostní politiky města. Konkrétní preventivní projekty a opatření jsou součástí každoročně zpracovávaných programů prevence kriminality a žádostí o poskytování dotací jak na MVCŘ, tak v jiných zdrojích financování (ESF, městské a krajské dotační programy).

2 VÝCHODISKA DOKUMENTU

Plán prevence kriminality je sestavován na základě bezpečnostních analýz města. Ty jsou průběžně zpracovávány v Programech prevence kriminality, nebo jsou podkladem k preventivním opatřením a žádostem o dotace projektů prevence kriminality. Dále je využíváno odborných zdrojů města Liberce nebo Libereckého kraje (koordinátor prevence, protidrogový koordinátor, romský poradce), státních subjektů (Policie ČR, Ministerstvo vnitra, Probační a mediační služba ČR, OSPOD, CPIC) nebo dalších zainteresovaných subjektů (komise, pracovní skupiny, neziskové organizace). S těmito subjekty jsou koncepty plánu konzultovány a jsou zohledňovány jejich podněty. Plán prevence kriminality je zpracován v souladu s dalšími koncepčními a strategickými materiály města Liberce, případně na ně odkazuje. Plán pro roky 2023 – 2027 vzniká v době, která je poznamenána dvěma velkými krizemi, jakou je celosvětová pandemie COVID-19 a válka na Ukrajině. Těmito mimořádným událostem je věnována pozornost v několika kapitolách, ale je nutné brát v potaz jejich významný vliv na řadu statistických ukazatelů a na celkovou bezpečnostní situaci. Ta byla v mnoha ohledech „nestandardní“ a do budoucna je obtížně predikovatelná, protože závisí na aktuálním vývoji situace.

¹ Strategie prevence kriminality: <https://www.mvcr.cz/clanek/nova-strategie-prevence-kriminality-v-cr-na-leta-2022-2027-byla-schvalena-vladou.aspx>

3 ANALYTICKÁ ČÁST

Bezpečnostní analýza každoročně mapuje kriminálně-bezpečnostní situaci města. Za tímto účelem jsou mj. prováděna vyhodnocení statistických údajů o trestné činnosti, o obětech trestných činů, zjišťování situace o kriminogenních faktorech² a lokalitách ohrožených sociálním vyloučením. Cílem bezpečnostních analýz je identifikovat kriminálně-bezpečnostní rizika města a vytvořit podklad pro zacílení bezpečnostních a preventivních opatření a projektů. Mapovaným prostorem je území města Liberce, jsou však zohledňovány i údaje zahrnující širší celek³. Protože účelem bezpečnostní analýzy je včas rozeznat problémy z různých oblastí, je věnována pozornost především negativním trendům a rizikům. Pozitivním zjištěním proto není věnován adekvátní prostor a v tomto smyslu je dokument „nevyvážený“. Pozornost je také věnována srovnávání podobně velkých (krajských) měst, neboť srovnání města Liberec s celostátním průměrem, (nebo s jinými městy libereckého kraje) nemusí mít dostatečnou výpovědní hodnotu. Z těchto meziměstských srovnání je záměrně vynecháváno hlavní město Praha.

3.3 SOCIODEMOGRAFICKÉ PŘEDPOKLADY MĚSTA

Statutární město Liberec je páté nejlidnatější město ČR s dlouhodobě rostoucím počtem obyvatel⁴. Současně se jedná o příhraniční, turisticky i kulturně zajímavou lokalitu, univerzitní město, přirozeně spádové místo, kam za turismem, sportem, studiem i pracovními příležitostmi míří lidé z okolních obcí i ze zahraničí. Blízkost tzv. „Trojzemí“⁵ a poloha na rychlostní silnici mezi Prahou a státní hranicí tvoří z Liberce i důležitý tranzitní bod. S těmito faktory souvisí poměrně velký pohyb osob a jejich koncentrace v určitých časech na určitých místech. Tato a další specifika města ovlivňují i kriminálně-bezpečnostní situaci města. S ohledem na celkové zaměření dokumentu je věnována pozornost těm sociodemografickým údajům, které mají vztah k bezpečnostní situaci a sociálně rizikovým jevům.

² Okolnosti napomáhající trestné činnosti

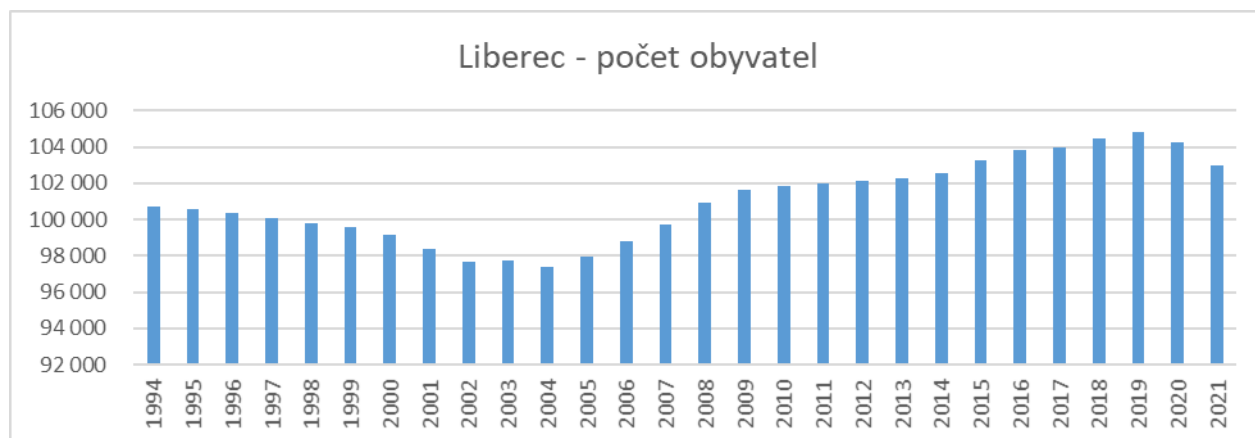
³ Některá data jsou k dispozici pouze na úrovni ORP, okresů nebo krajů

⁴ Řada statistických údajů z následující analýzy vychází z fenoménu trvalého bydliště. Vzhledem k vnitřní mobilitě v České republice lze soudit, že blíže neurčené množství lidí pobývá na jiném místě, než kde má hlášené trvalé bydliště. Toto se může týkat především studujících, ale i například osob migrujících za prací. Údaje vázané na trvalé bydliště tak mohou do jisté míry zkreslovat. Zároveň platí, že za Liberec (město, okres) jsou vykazováni lidé, kteří zde mají trvalé bydliště, ve skutečnosti ale žijí jinde. Bez obsáhlého kvantitativního a kvalitativního výzkumu není ovšem možné říci, kolik takových osob v České republice (potažmo v Liberci) je. Pro účely této analýzy předpokládáme, že množství osob, které v Liberci mají trvalé bydliště, ale nežijí zde, je podobné, jako množství osob, které zde žijí, ale trvalé bydliště mají jinde. Lze také předpokládat, že množství osob bez trvalého bydliště v Liberci, kteří zde ale žijí, bude vyšší, než v opačném směru, protože Liberec je spádovým městem pro celý region.

⁵ Místo hraničního setkání států Česko, Polsko, Německo

3.3.1 POČET OBYVATEL

V roce 2021 bylo v Liberci k 31. 12. evidováno 102 951 obyvatel. Je to o 1310 méně než v předchozím roce. Liberec se dlouhou dobu řadil k městům, která zaznamenávala početní nárůst. To platilo až do roku 2019, kdy zde bylo 104 802 obyvatel. V dalších letech následoval relativně prudký pokles obyvatel (-1 851).

graf č. 1 – Vývoj počtu obyvatel Liberce k 31. 12. 1994 – 2021. Zdroj: ČSÚ, graf zpracoval MPK

V návaznosti na vývoj posledních patnácti let se jedná o neobvyklý zvrát, avšak „nečekané“ úbytky obyvatel jsou v tomto období zaznamenány i v jiných obcích. Příčinou je pravděpodobně souvislost s celostátním trendem, kde je uváděn největší počet zemřelých od druhé světové války a to následkem epidemie C19.⁶⁷

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
102 113	102 301	102 562	103 288	103 853	103 979	104 445	104 802	104 261	102 951

graf č. 2 – Vývoj počtu obyvatel Liberce k 31. 12. 2012 – 2021. Zdroj: ČSÚ

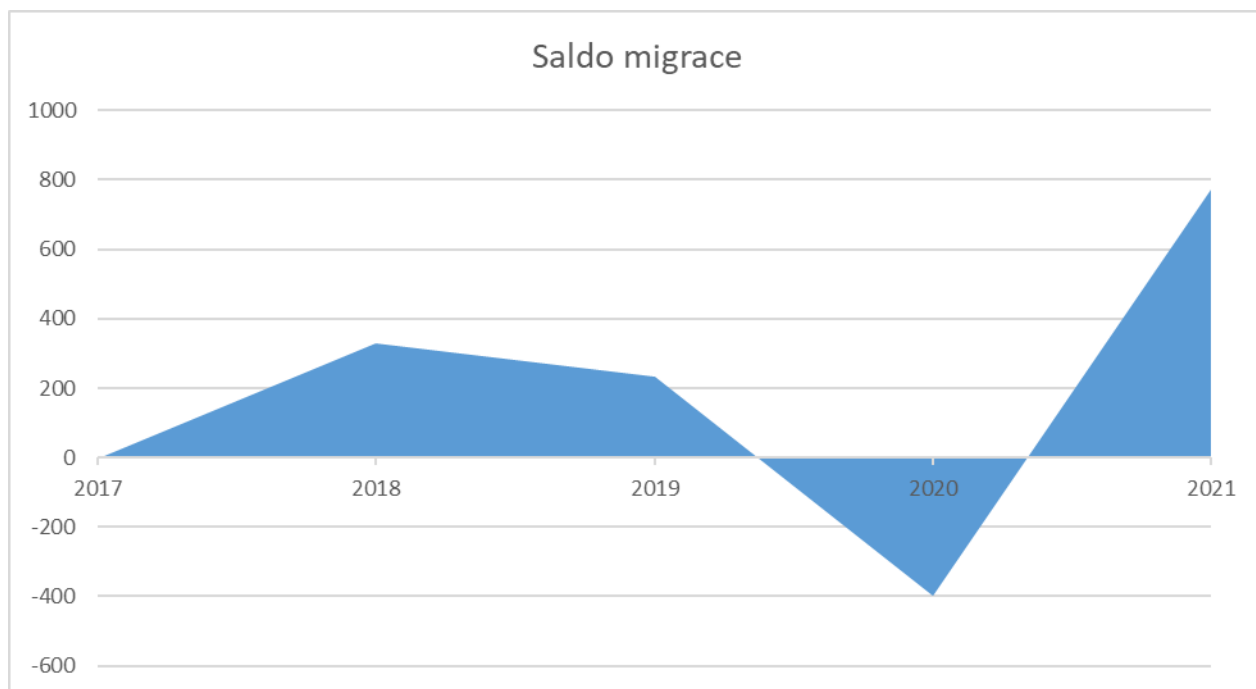
3.3.2 PŘÍRŮSTEK STĚHOVÁNÍM

Migrace obyvatelstva je důležitou součástí procesů, které mají dopad na strukturu a sociální stabilitu obyvatel a může bezpečnostní situaci ovlivňovat negativním i pozitivním způsobem. Vliv hraje např. to, zda jde o migraci zaměstnavatelů, zahraničních pracovníků, zástupců střední třídy, nízkopříjmových obyvatel, podnikatelů atd.

Rozdíl mezi počtem příchozích a odchozích obyvatel vyjadřuje tzv. saldo migrace. Při kladném saldu je počet přistěhovalých vyšší než počet vystěhovalých a naopak.

⁶ <https://www.czso.cz/csu/czso/covid-19-v-roce-2021-usmrtil-255-tisice-obyvatel-ceska>

⁷ <https://www.czso.cz/csu/czso/vloni-zemrelo-v-cesku-nejvice-lidi-od-konce-valky>

Graf č. 2 – Saldo migrace 1989 – 2017 / Zdroj: ČSÚ, graf zpracoval MPK

Liberec posledních patnáct let zaznamenává kladné migrační saldo, podobně tomu je i v souhrnu i v uplynulých letech.

2017	2018	2019	2020	2021
-2	328	232	-398	772

3.3.3 CIZINCI

Liberec je statutární město s významnou cizineckou menšinou. Jednu z nejpočetnějších menšin v ČR na počet obyvatel daného území tvoří v Liberci lidé s ukrajinským státním občanstvím.

Indexy		okres Brno-město	okres Ostrava-město	okres Plzeň-město	okres Liberec	okres Olomouc	okres České Budějovice	okres Hradec Králové	okres České Budějovice	okres Pardubice	okres Ústí nad Labem	okres Jihlava	okres Karlovy Vary	
Index Ukrajina		28,336	5,0791	47,326	28,756	6,68802	15,415056	17,049	15,415056	26,01754	11,23894	15,695	19,9538	
Index cizinců		108,65	41,566	119,86	71,519	27,6084	42,579299	42,5764	42,579299	76,67291	48,36513	42,996	88,8281	
Počet obyvatel	celkem	379 376	311 671	188 711	173 841	233 552	195 588	162 414	195 588	172 499	116 737	112 523	109 954	
Počet cizinců	celkem	41 221	12 955	22 618	12 433	6 448	8 328	6 915	8 328	13 226	5 646	4 838	9 767	
Počet cizinců	ženy	17 483	5 347	9 872	5 455	2 798	3 600	2 875	3 600	5 176	2 320	1 877	4 492	
Počet cizinců	země EU (bez ČR)	13 377	5 196	8 046	4 596	2 180	2 524	1 801	2 524	5 135	1 812	1 329	2 372	
	z toho	Slovensko	8 218	3 440	3 656	2 156	1 267	1 365	990	1 365	2 211	949	671	735
		Polsko	571	643	395	673	158	60	184	60	280	128	42	95
	ostatní země	27 844	7 759	14 572	7 837	4 268	5 804	5 114	5 804	8 091	3 834	3 509	7 395	
	z toho	Ukrajina	10 750	1 583	8 931	4 999	1 562	3 015	2 769	3 015	4 488	1 312	1 766	2 194
		Vietnam	2 842	2 806	2 526	904	719	680	548	680	760	1 431	342	2 452
	Ruská federace	3 180	501	486	344	248	388	166	388	190	342	77	1 642	

Kód: UD-1660034916870

Období: 31. 12. 2021

Zdroj: ČSÚ⁸ - vlastní zpracování indexu

Při srovnání (na úrovni okresu) je zřejmé, že Liberec má společně s Plzní nejvyšší index⁹ obyvatel Ukrajiny mezi všemi krajskými městy. Mezi Libercem a Ukrajinou fungují přímá a stálá autobusová spojení Liberec↔Lvov, Společnosti (Flixbus, D. M. D. Group) denně vypravují několik vozů, které jsou vyprodané.

Potřebám ukrajinské menšiny je flexibilně přizpůsobena řada tržně orientovaných subjektů s více či méně formálními službami, existuje zde mnoho druhů ubytování, různé komerční agentury zprostředkovávají práci, ubytování, vyřizování víz a jiné formality. S živelností a množstvím těchto služeb souvisí i existence šedé/černé ekonomiky až přítomnost organizovaného zločinu.¹⁰

I přes svoji početnost nemá ukrajinská menšina v Liberci oficiální konzulární zastoupení¹¹. Pro vyřizování formalit je nutné dojet do Prahy, nebo využívat prostřednictví alternativních služeb¹².

S vypuknutím válečného konfliktu na Ukrajině začalo do města přicházet velké množství ukrajinských uprchlíků, kteří nejsou v předešlých statistikách zahrnuti, skutečný počet občanů Ukrajiny tak bude nyní vyšší. V souvislosti s válkou na Ukrajině bylo v samotném Liberci uděleno dlouhodobé pobytové oprávnění (vízum za účelem strpení, dočasná ochrana) celkem 6 854 lidem¹³. Převážnou většinu tvoří ženy. Není však zřejmé, kolik z tohoto počtu je nově přichozích a kolik jich nakonec zůstalo v ČR atp. V každém případě lze předpokládat, že

⁸ [Veřejná databáze ČSÚ](#)

⁹ Počet cizinců/1000 obyvatel

¹⁰ NCOZ 2021: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zprava-ncoz-2021.aspx>

¹¹ Prostřednictvím CPIC bylo neúspěšně osloveno Velvyslanectví Ukrajiny v ČR o pravidelné návštěvy konzula

¹² Např. pod záštitou [Řecko-katolické charity v Liberci](#) je zprostředkováván kontakt s UA konzulátem, rezervace fronty, termínů pro podávání žádostí, prodlužování platnosti pasů atp.

¹³ MV ČR - [Informativní počty obyvatel v obcích](#).

v Liberci je ukrajinská/uprchlická menšina natolik významná, že by její existence měla být zohledňována nejenom ze sociálního, ale také z bezpečnostního hlediska. Vzhledem k nouzovým a provizorním podmínkám ubytování uprchlíků a také vzhledem k jazykové, psychologické bariéře, informační i prostorové izolovanosti je zde zvýšené riziko sociálního vyloučení a souvisejících nežádoucích jevů.

3.3.4 VĚKOVÝ PRŮMĚR OBYVATEL

Přestože Liberec vyniká relativně nízkým průměrným věkem obyvatel, jedná se o průměrnou veličinu, která nevystihuje zastoupení různých věkových skupin. Při rozlišení těchto skupin je v Liberci zaznamenáván nežádoucí demografický stav – vysoký podíl ekonomicky závislých osob – tzn. osob, které jsou v předproduktivním a poproduktivním věku¹⁴ a rovněž v tomto kontextu i nežádoucí vývojový trend.

3.3.5 VZDĚLANOST

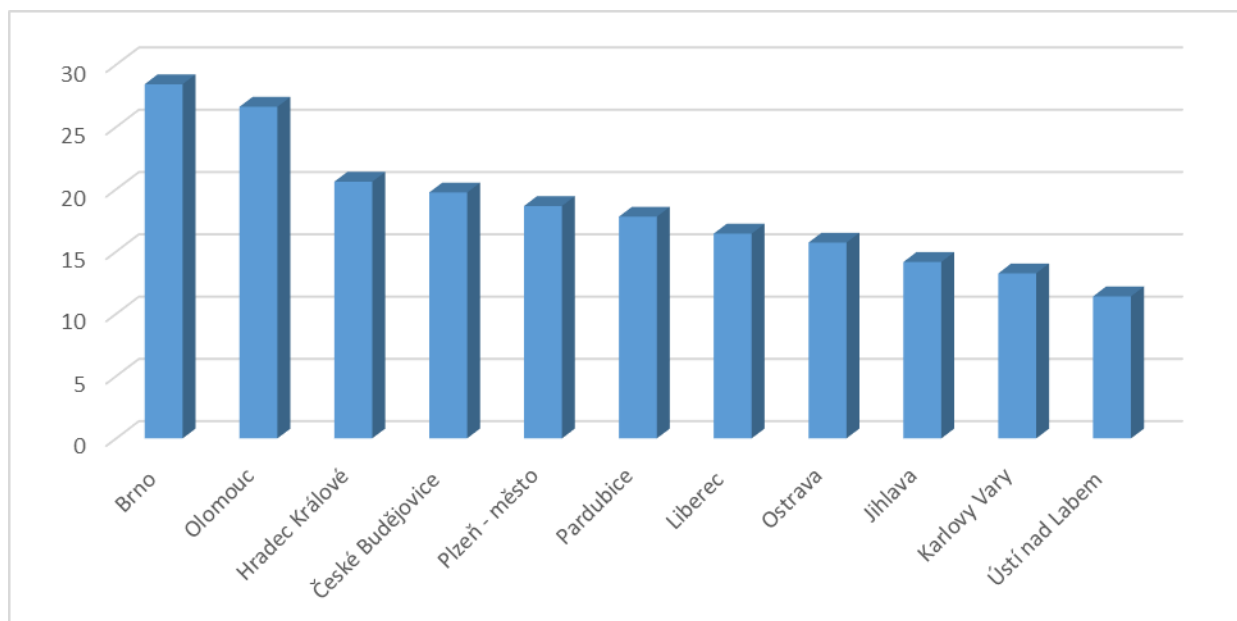
Liberec je univerzitním městem, vedle Technické univerzity Liberec je zde i pobočka Metropolitní univerzity Praha, o.p.s. a Vysoká škola Karla Engliš, a.s. V Liberci je po sčítání 2021 evidováno 16 927 vysokoškoláků s obvyklým pobytem. Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel v Liberci přesahuje republikový průměr¹⁵, což je standardem velkých měst. Při srovnání krajských měst je index (podíl) vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva u Liberce spíše podprůměrný (16,44).¹⁶ Přesto zde došlo k pozitivnímu posunu a zvýšení počtu i poměru vysokoškoláků proti minulému období¹⁷.

¹⁴ Strategie 2021+

¹⁵ Strategie 2021+

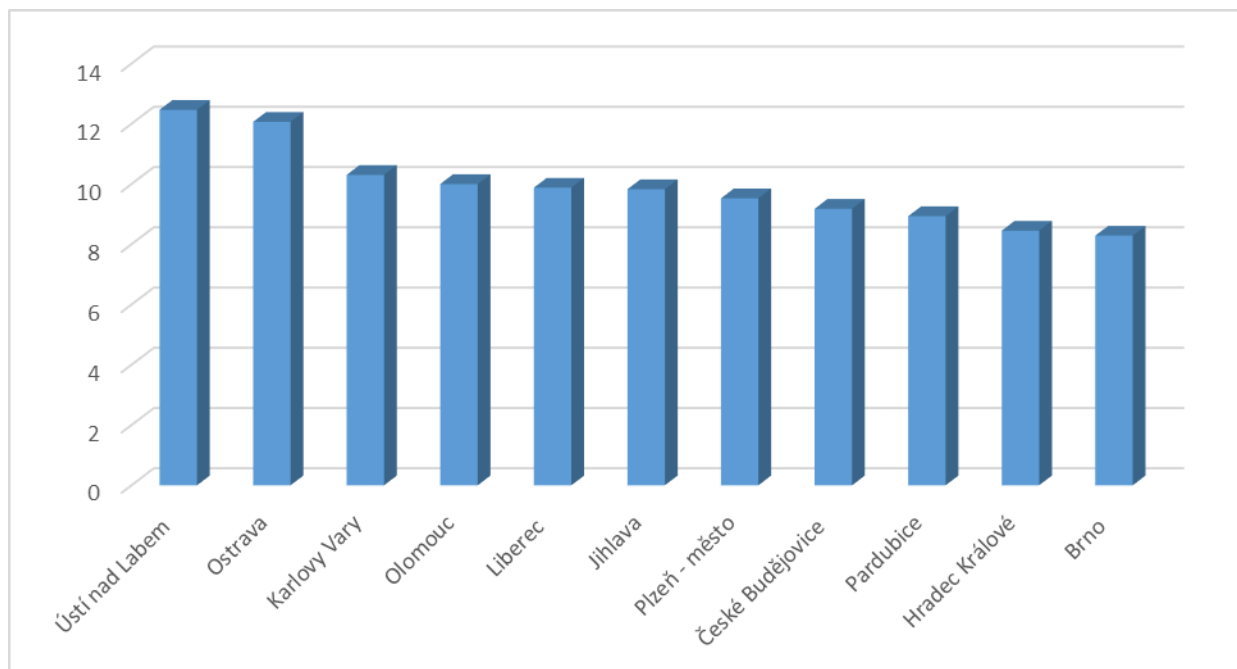
¹⁶ Průměrná hodnota indexu (18,43)

¹⁷ 13 128 VŠ, index 14,9

Graf č. 3. Srovnání indexu vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva ve vybraných obcích k 26. 3. 2021
Zdroj: ČSÚ, graf vlastní zpracování

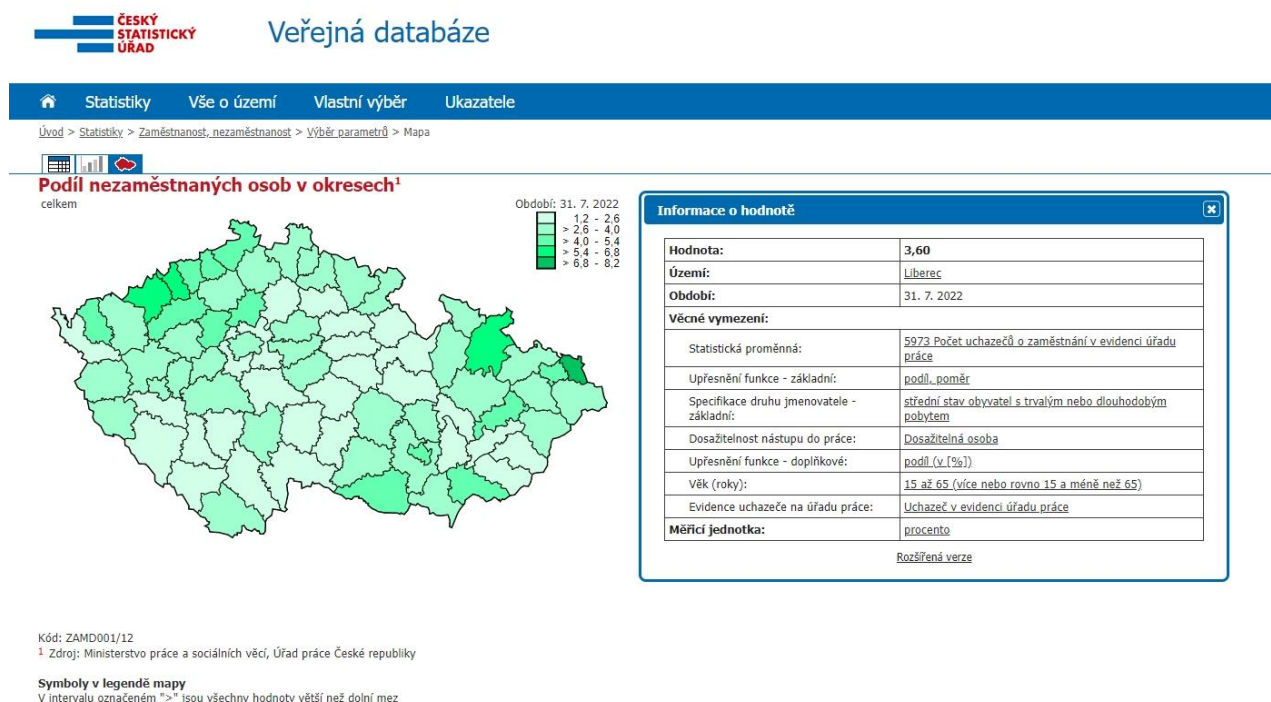
Při srovnání měst v zastoupení osob s nedokončeným nebo pouze základním vzděláním se Liberec pohybuje zhruba v průměru.

Graf č. 4. Srovnání indexu obyvatelstva se základním vzděláním vč. neukončeného k 26. 3. 2021
Zdroj: ČSÚ, graf vlastní zpracování

3.3.6 NEZAMĚŠTNANOST

K 31. 7. 2022 vykazuje okres Liberec nezaměstnanost 3,60%, což je vyšší nezaměstnanost, než je celostátní průměr (2,4). Naopak dlouhodobá nezaměstnanost na úrovni obce odpovídala celostátnímu průměru¹⁸. Dopady pandemie C-19 a související opatření pravděpodobně postihly především oblast OSVČ, zaměstnance pracující na dohody a tzv. nejistá zaměstnání. V žádné fázi pandemie však výrazně nevzrostl počet nezaměstnaných. Vzhledem k charakteru zasažené skupiny (nutnost pozastavit živnostenské oprávnění a ostych žádat o sociální dávky) se však skupina OSVČ pravděpodobně příliš nepromítá do oficiálních statistik¹⁹.

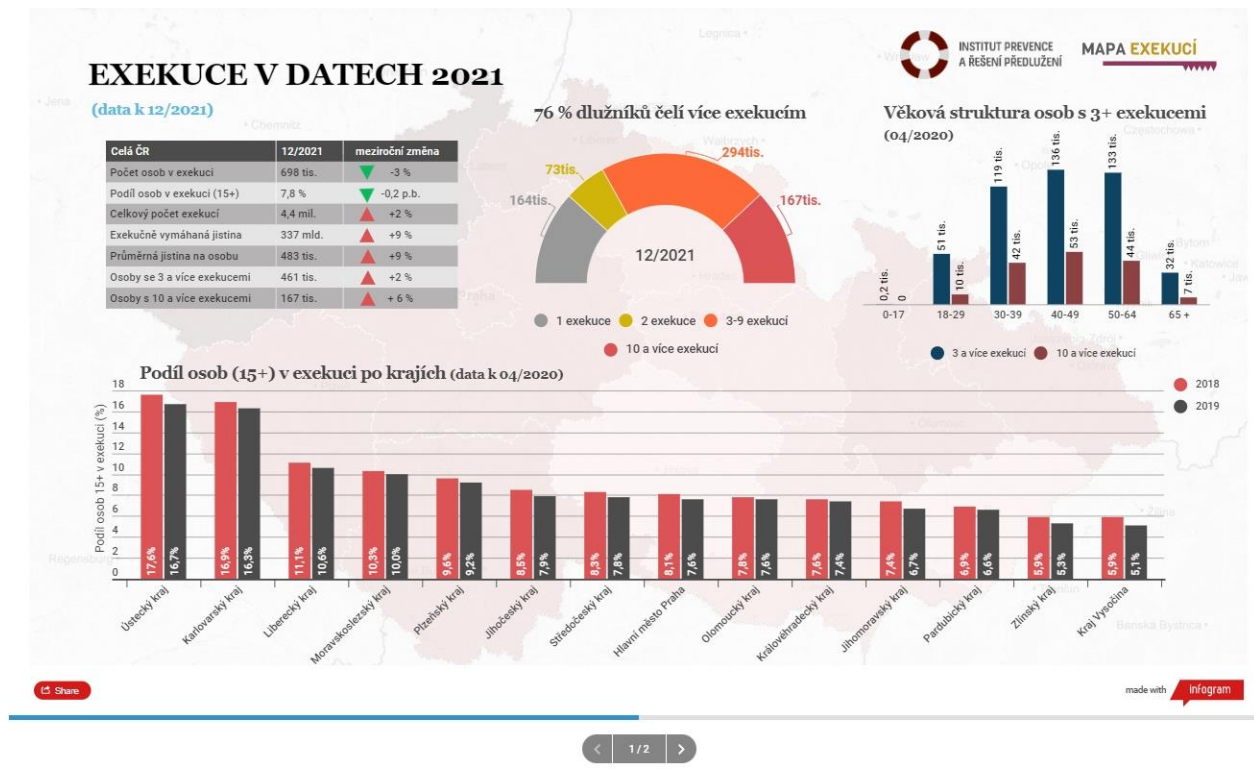
Mapa č. 2. – zdroj: MPSV

3.3.7 PŘEDLUŽENOST – DLUHOVÁ PAST

Dluhová problematika má dopady na mnoho dalších oblastí, včetně té bezpečnostní. Data za roky 2020 a 2021 na úrovni obcí či vyšších územních celků nebyla dosud ze strany Exekutorské komory ČR zpřístupněna. K dispozici je pouze souhrnný údaj, ze kterého vyplývá, že celkový počet i podíl osob v exekuci (k 12/2021) meziročně poklesl. Ze srovnání krajů v letech 2018–2019 je ale zřejmé, že Liberec se nachází ve třetím, nejvíce zatíženém krajském území a problematika je tedy aktuální.

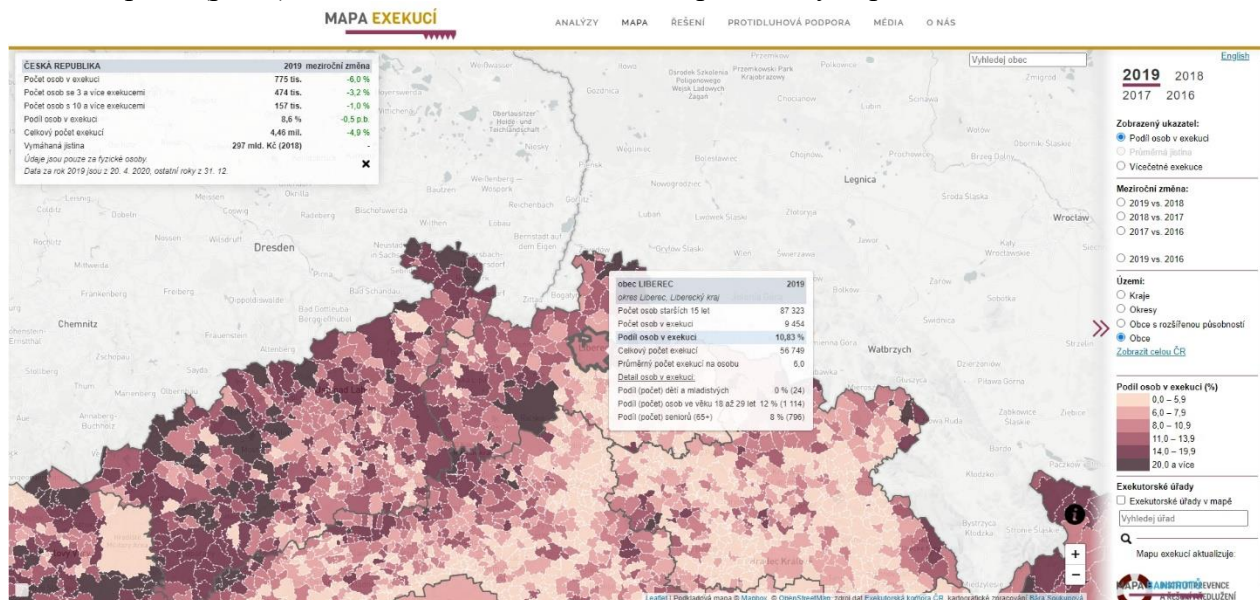
¹⁸ <https://www.mapanezamestnanosti.cz/>

¹⁹ <https://zivotbehempandemie.cz/destabilizace-prace>

Graf č. . Zdroj: <https://www.institut-predluzeni.cz/>

Že se zadluženost netýká pouze příhraničních obcí Libereckého kraje, ukazuje mapa zátěže z roku 2019. Město Liberec zde má 11% podíl osob v exekuci (9 454 osob). Proti minulému období (2017) došlo k mírnému zlepšení, v exekuci je zhruba o tisíc osob méně, snížil se i celkový počet exekucí. Naopak se zvýšil průměrný počet exekucí na jednu osobu (z 5,5 na 6). Snížil se podíl (počet) osob ve věku 18-29 let, ale naopak se zvýšil podíl seniorů ve věku 65+.

Mapa č. 4. Zdroj: Mapa exekucí v ČR

Varovný je rostoucí počet zadlužených seniorů (v Liberci se jedná o 796 seniorů (65+) s exekucemi) ale i předluženost jednotlivců (6 exekucí/os). Právě předluženost je problém, jehož dopady v části společnosti ovlivňují důvěru v demokratický institucionální a legislativní systém, motivovanost pracovat a dodržovat zákony. Lidé bez perspektivy jsou ohroženi sociálním i morálním propadem, patologickým způsobem života, kriminalitou, sebevraždami atp. Problém se promítá také do politické stability. Není náhodou, že je v zadlužených regionech úspěšný populismus a extremismus s nabídkou různých „instantních řešení“. V zadlužených oblastech dokáže paradoxně sklízet politický úspěch i ten, kdo zde problém spoluvytváří a finančně z něj profituje²⁰.

Je nutné brát v potaz, že statistické ukazatele nedokáží zohlednit finanční a sociální turbulence, které souvisí s vývojem války na Ukrajině. Aktuální - rekordní míra inflace²¹, dramatické zdražování energií a uprchlická a humanitární krize teprve budou mít dopad na míru chudoby a míru zadluženosti různých skupin obyvatel v nejbližším období.

3.3.8 PRŮMYSLOVÉ ZÓNY

Rozvoj průmyslových zón přináší hospodářský rozvoj státu a zaměstnanost jeho občanů a obyvatel. Vedle toho však zvýšená koncentrace osob, jež s příslušným regionem nejsou spojeny pevnějšími osobními či rodinnými vazbami, může vést i k narušení dosavadního životního standardu a způsobu soužití místních občanů včetně porušování právních předpisů²². V rámci prevence kriminality využívají některá města pomoc zahraničních policistů (Pardubice, Mladá Boleslav, Plzeňsko), Ministerstvo vnitra ČR k problematice zveřejnilo zvláštní metodiku a vyhlášovalo podpůrné dotační programy²³.

Liberecký kraj je ve srovnání s ostatními kraji charakteristický vyšším podílem využití průmyslových zón. V samotném Liberci (10 609 ha) zaměstnávají tisíce lidí dvě velké průmyslové zóny na území města o celkové výměře 192 ha s téměř naplněnou kapacitou, potřeba a vznik dalších je uvažována²⁴:

- **Liberec – průmyslová zóna Jih – Doubí**, 100% využitá zóna (125 ha)
- **Obchodní a průmyslová zóna Liberec – Sever – Růžodol**, využitá z 85% (67 ha)

Sociální skladba osob navázaných na průmyslové zóny není podrobně známa. Téma úzce souvisí s problematikou cizinců, a je zřejmé, že současná znalost problematiky (počty osob, rizikové jevy, cizinci jako možní pachatelé a oběti trestné činnosti) není na území města dostačující.

²⁰ Např. podnikatelé s chudobou a zároveň politici kritizující zneužívání sociálních dávek

²¹ V době psaní textu 07/2022 – meziroční inflace 17,5%

²² Citace - Metodická příručka MVČR pro obce v blízkosti průmyslových zón:

<https://www.mvcr.cz/soubor/metodicka-prirucka-pro-mesta-a-obce-sousedici-s-prumyslovymi-zonami-pdf.aspx>

²³ Vyhlášení programu zde: <https://www.mvcr.cz/clanek/vyhlaseni-programu-podpora-bezpecnosti-v-obcich-v-souvislosti-s-rozsirenim-strategicke-prumyslove-zony-solnice-krasny-rychnov-nad-kneznou-na-rok-2018.aspx>

²⁴ Zdroj: Regionální informační servis: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/liberecky-kraj/regionalni-informace/prumyslove-zony/>

3.3.9 OBYVATELÉ SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALIT

Přestože se v Liberci nenachází žádná sociálně vyloučená lokalita v rozsahu celé ulice případně čtvrti, je rozsah sociálního vyloučení a chudoby velmi závažný. Výzkumný tým Agentury pro sociální začleňování aktuálně mapuje celkem 25 lokalit s vyšší koncentrací osob ve stavu sociálního vyloučení, celkem se v těchto objektech nachází cca 820 osob, z toho počtu bylo cca 320 dětí, k tomu je třeba připočítat dalších cca 300 osob bez domova. Z výše uvedeného je zřejmé, že v Liberci žije přes tisíc osob ohrožených sociálním vyloučením, což tvoří cca 1% obyvatel. V tomto smyslu je pozitivní klesající hodnota indexu sociálního vyloučení, kterou ASZ zaznamenává. Na druhou stranu je současná ekonomická situace (rekordní inflace, rostoucí ceny energií, humanitární krize) natolik nevyzpytatelná, že nelze určit ani v této oblasti další vývoj. Míru sociálního vyloučení v Liberci podrobněji mapují samostatné dokumenty²⁵.

3.3.10 UŽIVATELÉ DROG

Při hodnocení situace v užívání nelegálních návykových látek lze Liberecký kraj zařadit bezprostředně za kraje s extrémně zasaženými regiony, jako je Praha, Ústecký kraj nebo Moravskoslezský kraj. Dostupné informace vypovídají o setrvalém nárůstu užívání návykových látek. Dle údajů Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti patří Liberecký kraj mezi kraje s nadprůměrnou prevalencí počtu problémových uživatelů drog, kdy odborný odhad hovořil o 2,2 tisíci osobách problémově užívajících návykové látky. Dlouhodobě se však v Libereckém kraji odhaduje spíše vyšší prevalence problémových uživatelů drog. Zejména se vychází ze statistik terénních programů pro drogově závislé a z odhadu některých obcí. Suma těchto odhadů a statistik čítá cca 3 tis. osob, přičemž je nutné brát v úvahu množinu dalších nepodchycených uživatelů drog ze zbývajících regionů v kraji. Mezi těmito zbývajícími jsou zahrnuty regiony, které jsou z hlediska drogové promořenosti hodnocené PČR i protidrogovými službami jako problematické a se zvýšeným dopadem drogové trestné činnosti. V souvislosti s užíváním návykových látek dochází ke kumulování problémů klientů – různé patologické jevy (kriminalita, zdravotní problémy, agrese, duální diagnózy atd.).²⁶ K nepříznivé situaci v kraji významně přispívá velikost města Liberce v blízkosti státní hranice s Německem i Polskem.

3.3.11 DUŠEVNÍ ZDRAVÍ

Stav duševního zdraví s bezpečnostní i sociální oblastí souvisí, někdy velmi úzce, proto je zde problematika zmíněna.

V posledních letech roste celostátně počet pacientů v ambulantních a lůžkových zdravotnických zařízeních psychiatrické péče. Tyto trendy poukazují na výrazný nárůst potřeb zdravotně sociálních služeb v péči o duševně nemocné²⁷. Přehlížení této potřeby způsobuje,

²⁵ Tematický výzkum: https://www.liberec.cz/files/dokumenty/odbory/odbor-skolstvi-kultury/lokalni-partnerstvi/final_aktualizace-lokalit-lbc_fin-1406_2021.pdf

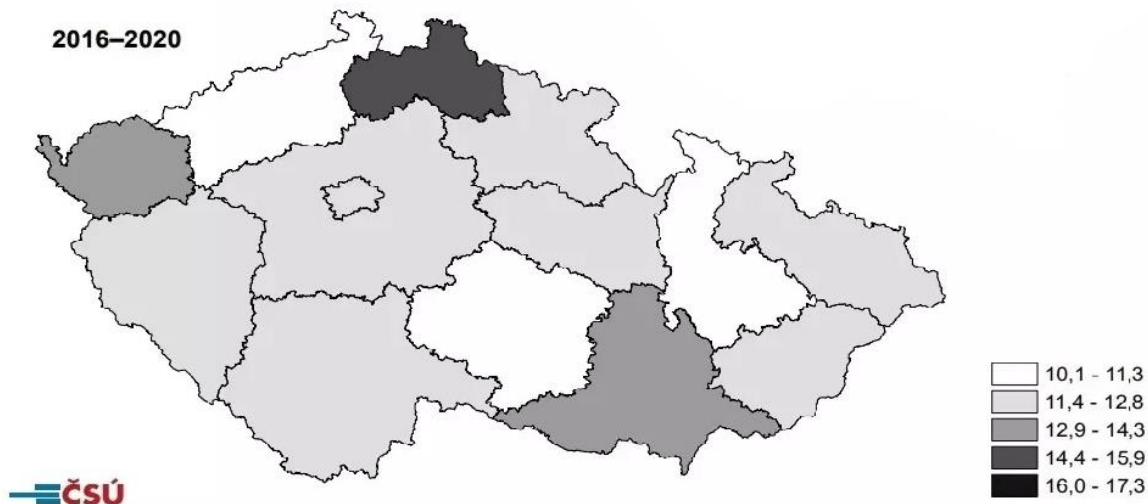
²⁶ Plán protidrogové politiky Libereckého kraje 2023-2027 str. 38.

²⁷ Duševní onemocnění v regionech ČR: <https://psychiatrie.uzis.cz/cs/psychiatrie-v-datech/oborove-statistiky/dusevni-onemocneni-regiony/>

růst finanční zátěže na jiné druhy péče (nezaměstnanost, doživotní invalidní důchody, příspěvky na péči) doprovázen sociálním propadem až úplným ztroskotáním (ztráta svéprávnosti, ztráta rodiny, ztráta bydlení-bezdomovectví, sebevražednost). Obecně mají statistická srovnání regionů u podílu duševních diagnóz v populaci diskutabilní výpovědní hodnotu. Pro příklad - Národní portál psychiatrické péče uvádí, že podíl osob s diagnostikovanou Alzheimerovou nemocí je v Libereckém kraji neobvykle nízký. Stejný zdroj však upozorňuje, že jde spíše o ukazatel toho, nakolik byla v populaci nemoc diagnostikována, nikoliv toho, zda v populaci reálně existuje.

Existují však ukazatele mnohem bližší reálnému stavu a současně jsou v kontextu s problematikou duševního zdraví alarmující. Prvním z nich je míra sebevražednosti. Ta je v Libereckém kraji nejvyšší v ČR, (cca o 30% vyšší proti celostátnímu průměru), varovné je také to, že jde o jediný kraj, ve kterém míra sebevražednosti v posledních pěti letech nadále rostla.²⁸ Kontrastem k tomuto jevu je druhý ukazatel, kterým je silná poddimenzovanost nebo úplná absence potřebných služeb. V Libereckém kraji, (jako jediném v ČR) dosud neexistuje Centrum pro duševní zdraví, chybí psychiatrická nemocnice a silně poddimenzované jsou další psychiatrické služby.

Standardizovaná míra sebevražednosti v krajích (na 100 tisíc obyvatel)

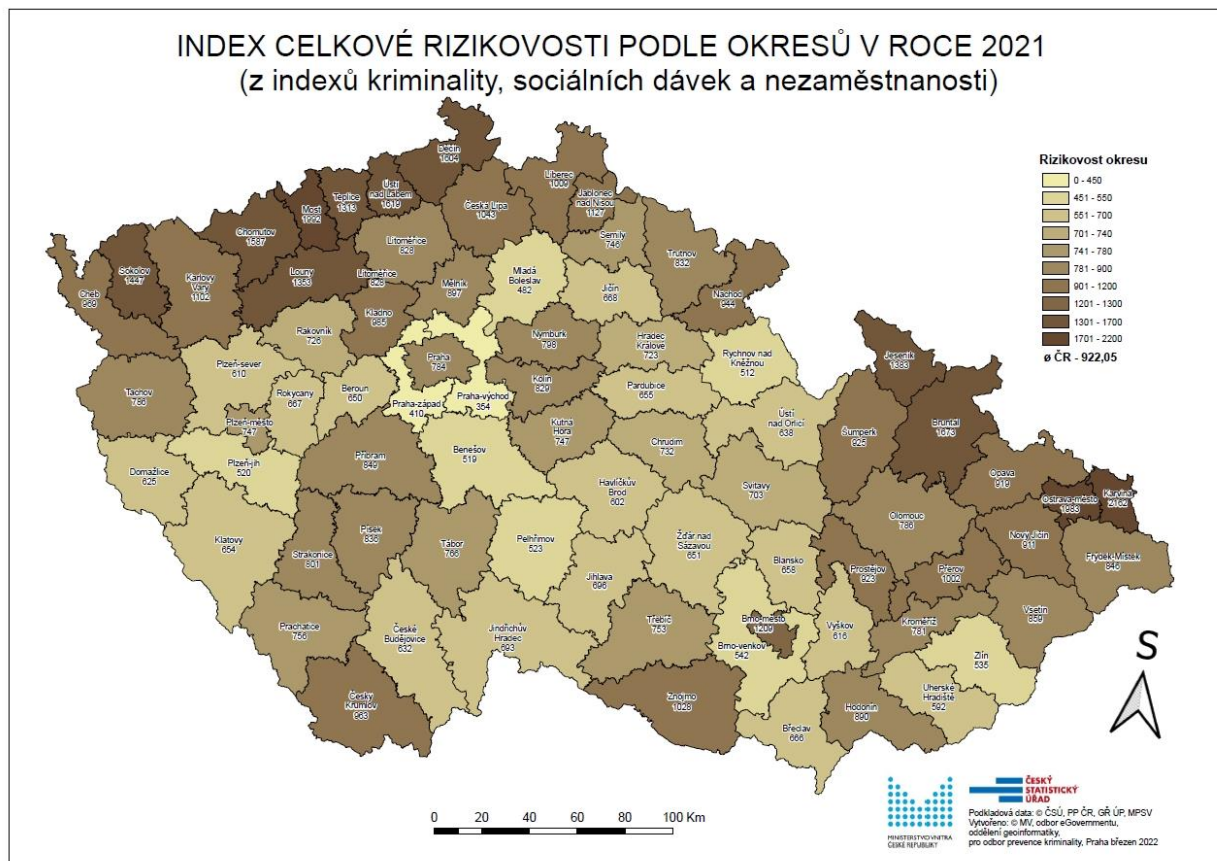

3.3.12 ZHODNOCENÍ CELKOVÉ RIZIKOVOSTI ÚZEMÍ

Celková rizikovost území je ukazatel vyhodnocovaný Ministerstvem vnitra, při kterém jsou z bezpečnostního hlediska na úrovni okresů posuzována hodnotící kritéria zahrnující data o

²⁸ ČSÚ <https://www.czso.cz/documents/10180/142758738/13018721.pdf/152108b0-535e-4142-9f64-9c7bc06f4f1b?version=1.3>

kriminalitě, počtu nezaměstnaných a počtu vyplacených sociálních dávek závislých na výši příjmu. Přepočtem těchto ukazatelů na 10 000 obyvatel dochází k vytvoření tzv. indexu, který slouží při mapování území a sestavování priorit preventivně-bezpečnostní politiky MV ČR.

Mapa č. 5. Zdroj: MV ČR

3.3.13 SHRnutí

Liberec je pátým nejlidnatějším městem, které zaznamenává dlouhodobý nárůst obyvatel důsledkem přirozeného přírůstku (s výjimkou covidového období) a v posledních letech také díky migraci. Migračnímu pohybu je třeba věnovat pozornost nejenom z hlediska občanské a dopravní vybavenosti, ale také z hlediska struktury přicházejících - případně i odcházejících skupin. Vzhledem k tomu, že Liberec zaostává za celostátním průměrem v úrovni vzdělanosti, je strategickým zájmem vyvářet město pracovní i životně atraktivní především pro absolventy středních a vysokých škol a čelit jejich odlivu vlivem sub-urbanizace a nemožnosti uplatnění. Naopak riziková je spádovost (zajímavost) pro sociálně slabé obyvatele s nízkým vzděláním. Liberecko je již nyní regionem s vyšší mírou nezaměstnanosti, zadlužeností a vyšším

indexem rizikovosti, přičemž následky aktuální ekonomické a humanitární krize se pravděpodobně teprve projeví.

S přihlédnutím k nedostatku sociálního bydlení a poddimenzovaností nebo úplnou absencí důležitých zařízení a služeb²⁹ je další příliv sociálně slabých obyvatel do města rizikový. Byznys s chudobou je jednou z pobídek takového přílivu, generuje sociální vyloučení, ale obcím již není umožněno tento druh podnikání na svém území regulovat. Jsou zcela odkázány na ochotu k dohodám ze strany majitelů ubytoven nebo na omezené aktivity státní správy.

Současným i přicházejícím obyvatelům Liberce z řad cizinců a sociálně slabších skupin by měla odpovídat kvalitní integrační, sociální a vzdělávací politika. Konkrétně ukrajinská menšina je dlouhodobě v Liberci nadprůměrně početná, s vypuknutím války na Ukrajině začali do města přicházet další lidé, převážně ženy a děti. Již od prvních dnů byly zaznamenávány incidenty nečestného až protiprávního jednání ze strany neoficiálních struktur ve směru k uprchlíkům. Dalšímu osudu potenciálních obětí by měla být věnována dostatečná pozornost v následujícím období. Oficiální konzulární zastoupení by v tomto smyslu posílilo spolupráci s aktivitami městských, státních i nestátních subjektů.

Liberecké území patří mezi okresy s celkově vyšším stupněm rizika. Tento závěr koresponduje nejenom s předešlými, ale i s jinými demografickými ukazateli (míra rozvodovosti, potratovosti, kojenecké úmrtnosti apod.). Přestože dochází ke zlepšení, stále v mnoha oblastech Liberecko vykazuje nadprůměrnou zátěž, v některých negativních jevech drží dokonce primát, v určitých ukazatelích dokonce navzdory celostátnímu trendu dochází ke zhoršení. Je-li zaostávání regionu v sociálně-demografické oblasti doprovázeno nedostatkem nebo úplnou absencí nástrojů, kterými je možné problému čelit, měly by se automaticky promítat do hlavních priorit a cílů při zlepšování sociálně-demografické úrovni regionu.

3.4 KRIMINALITA

Bezpečnost a pocit bezpečí je druhou nejdůležitější základnou v pyramidě potřeb. Proto je i pro samosprávu zásadní, zda umí rozeznat, přiznat a řešit své bezpečnostní problémy. Aby byla zvolena správná opatření, musí tomu předcházet dobrá znalost problému. Předcházení zločinu je efektivní, pokud probíhá na správném místě a ve správný čas. Konkrétně v Liberci došlo v informovanosti o kriminální situaci k velkému posunu, město aktivně spolupracuje s Ministerstvem vnitra ČR na pilotní fázi projektu Mapy budoucnosti (dále MB2).³⁰ Díky tomu jsou v Liberci sdílána lokalizovaná data o trestné činnosti mezi policisty, strážníky a samosprávou. Také z těchto zdrojů je vycházeno v následující části dokumentu. Zjišťovány jsou pouze přečiny, zločiny a přestupky ovlivnitelné preventivními mechanismy³¹. U datových výstupů je však nutné vzít v potaz, že jde pouze o část informace. U různých druhů kriminalit hraje roli výrazně odlišná míra latence³², důležitá je také kvalifikovaná interpretace³³.

²⁹ Více řeší institucionální analýza

³⁰ Mapování prostorových dat pro vytvoření a pilotní ověření nástrojů a postupů pro analýzu a predikci kriminality za účelem jejího předcházení a potírání

³¹ Např. není tématem hospodářská kriminalita, organizovaný zločin apod.

³² Skrytost, nezajištěnost ve statistikách. Např. kyberkriminalita, domácí násilí apod. patří mezi TČ s vysokou latencí

3.4.1 SLEDOVÁNÍ MÍRY A VÝVOJE KRIMINALITY V LIBERCI

Sledována jsou data o kriminalitě zjištěné³⁴. Míra kriminality je posuzována na základě tzv. indexu kriminality - neboli přepočtu evidovaných trestných činů na počet obyvatel žijících na sledovaném územním celku³⁵, což je snaha zohlednit různou velikost území.

Limity při interpretaci

- Protože katastrální území měst neodpovídají policejním územním celkům, jsou obvykle porovnávány tzv. policejní územní odbory (dále jen UO), které velikostně odpovídají ORP (okresům) ale v policejním členění k nim patří i městské části největších měst (Praha, Brno, Ostrava, Plzeň). Ve srovnáních indexů není vhodné, když je např. městská část Prahy „porovnávána“ s celým okresem Liberec. Povaha těchto území a koncentrace lidí je natolik odlišná, že není-li tento fakt zohledněn, je zkreslena i výsledná interpretace³⁶. Z těchto důvodů zde bude Praha cíleně vynechávána a jsou srovnávány indexy krajských měst na úrovni katastrálního území, nikoliv územních odborů (okresů).
- Časová období zahrnující 1. 10. 2020 nejsou srovnatelná. Novela trestního zákoníku č. 333/2020 Sb. z 1. 10. 2020, zvýšila hranici škody v trestněprávních kauzách na dvojnásobek, což logicky snižuje sumu nejvíce zastoupených trestných činů a někdy je nesprávně spojováno s poklesem kriminality
- Zkreslujícím faktorem je také dopad protipandemických opatření. Významné omezení provozu a pohybu obyvatel přineslo zákonitě i snížení kriminality a naopak vyšší kriminalita se může objevovat např. na místech, kde byl policií kontrolován volný pohyb osob. Tyto nestandardní úkazy je nutné vzít v potaz při chápání výsledků posledních období.

3.4.1.1 Vývoj kriminality

Česká republika zaznamenává dlouhodobý pokles celkové kriminality, který se v roce 2019 zastavil a následoval mírný nárůst. V 2020 došlo ke změnám v trestněprávní kvalifikaci a zvýšení hranice trestného činu, což se ve statistikách projevilo formálním (umělým) poklesem. Proto nelze období před a po roce 2020 srovnávat. Následoval celkový pokles související s řadou pandemických opatření (současně nárůst internetové kriminality) a také s celkovou situací ve

³³ Např. některé druhy zjištěné kriminality (např. přechovávání drog) jsou spíše odrazem aktivity a úspěšné práce policie, než odrazem samotného nápadu trestných činů

³⁴ Bez ohledu na objasněnost

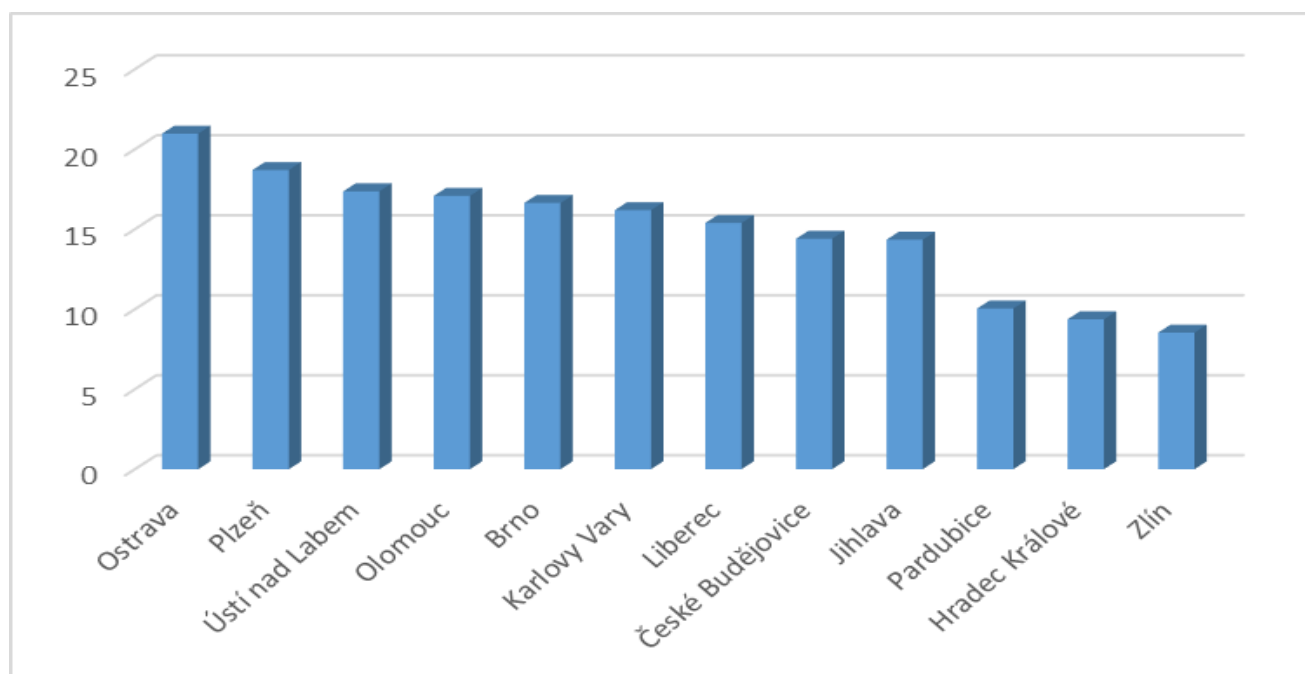
³⁵ Index kriminality – počet evidovaných trestných činů/počet obyvatel x 1 000

³⁶ Index kriminality je na území městských částí přirozeně vyšší, neboť je zde výrazně vyšší koncentrace a pohyb osob (potenciálních obětí i pachatelů) vůči hlášenému počtu obyvatel.

společnosti. Jak na celostátní úrovni, tak na úrovni Liberce lze předpokládat, že bude docházet ke zhoršování kriminální situace. Situaci bude negativně ovlivňovat aktuální humanitární a ekonomická krize související s vývojem války na Ukrajině, zdražování energií, inflace apod. Jedná se však o mnoho různých faktorů a je velmi obtížné přesněji predikovat následující vývoj.

3.4.2 CELKOVÁ KRIMINALITA

Celková kriminalita zahrnuje všechny evidované trestné činy. Srovnání indexu kriminality na katastrálním území krajských měst ukazuje, že Liberec v prvních osmi měsících letošního roku vykazuje index, který s hodnotou (15) nijak nevybočuje z průměru. Na území města Liberce bylo v období 1. 1. – 31. 8. 2022 spácháno 1 585 TČ.

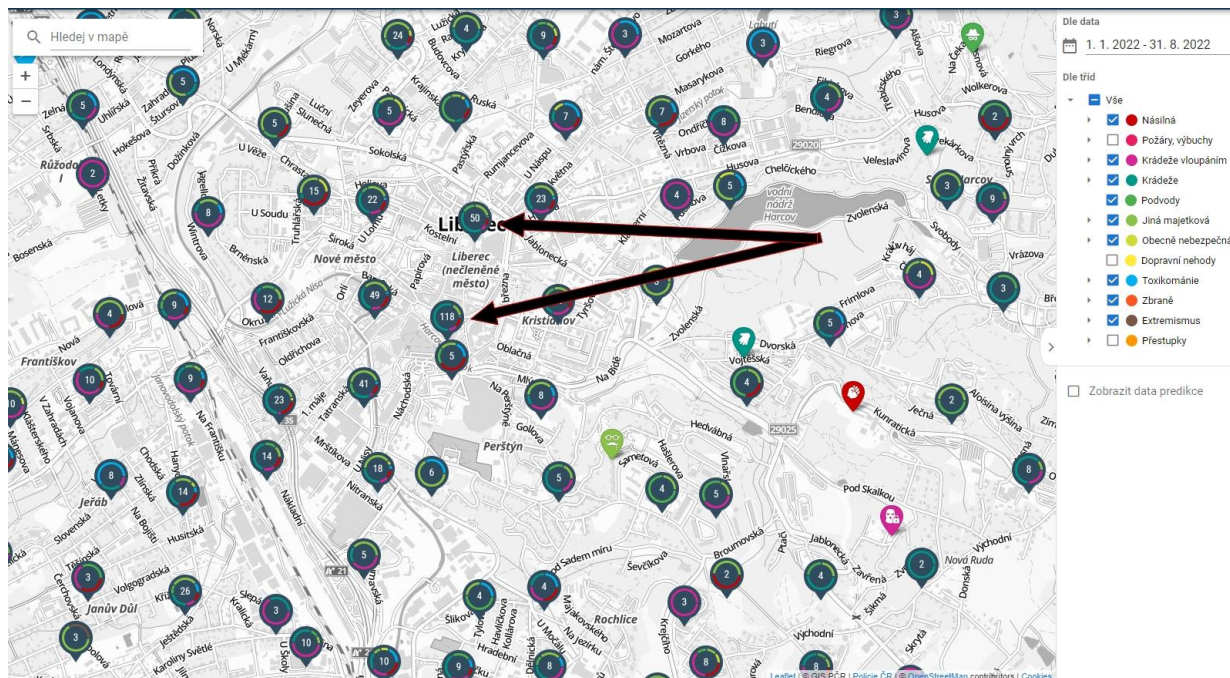
Index celkové kriminality na úrovni katastrálního území měst

Období 1. 1. – 31. 8. 2022

Zdroj: MV ČR, vlastní výpočet indexu

Rozložení celkové kriminality v Liberci

V uplynulém období byla celková kriminalita nejvíce soustředěna v lokalitách dolního a horního centra města. Je zde zřejmá souvislost s existencí velkých obchodních domů.

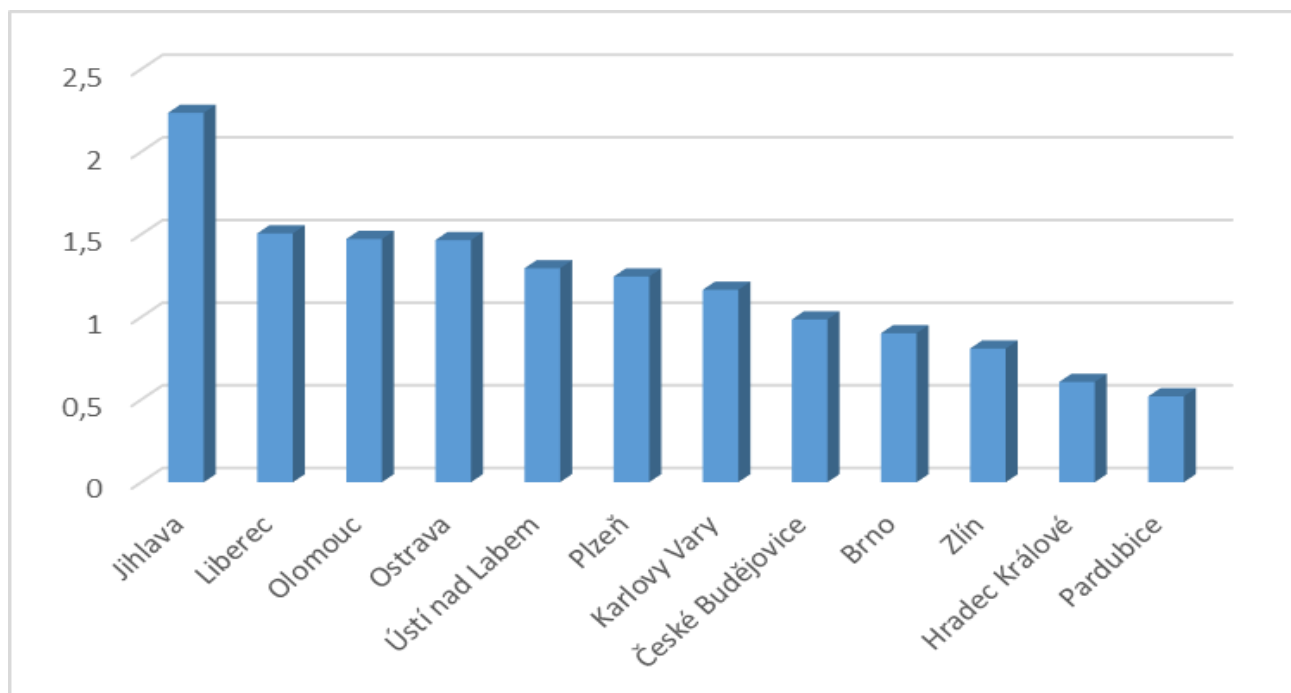

Clustery s nejvyšším zastoupením celkové kriminality na území Liberce
Období 1. 1. – 31. 8. 2022

Zdroj: kriminalita.policie.cz – obecní sekce

Násilná kriminalita

Násilné činy patří k nejzávažnějším typům kriminality, což je dané významem chráněného zájmu (zdraví, život, důstojnost, tělesná integrita). Kriminalitu tvoří převážně úmyslná ublížení na zdraví, vydírání, loupežná přepadení atp. V Liberci v období od 1. 1.2022 – 31. 8. 2022 eviduje 155 TČ a má 2. nejvyšší index z krajských měst.

Index násilné kriminality na úrovni katastrálního území měst

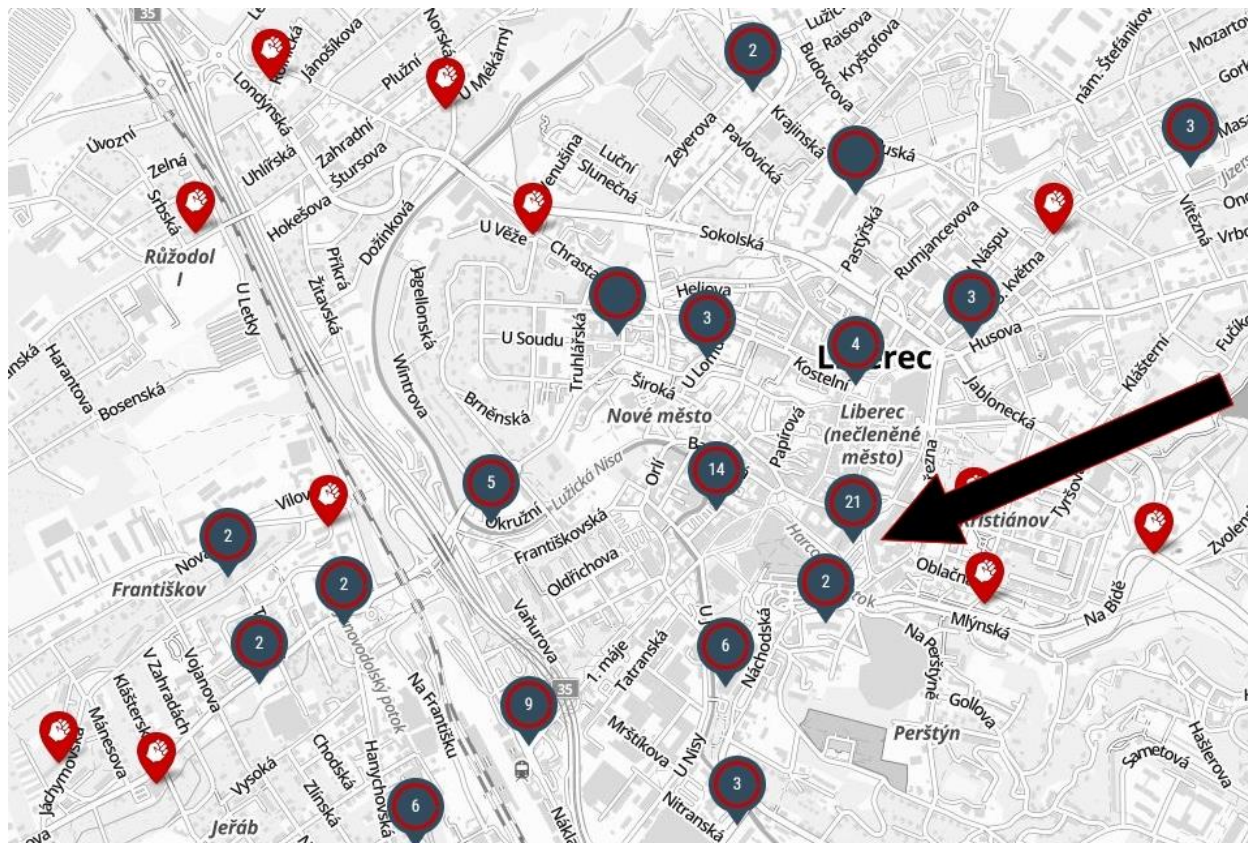
Období 1. 1. – 31. 8. 2022

Zdroj: MV ČR, vlastní výpočet indexu

V grafickém rozložení násilné kriminality je viditelné, že Liberec je s hodnotou indexu 1,5 druhý v pořadí, i když na podobné úrovni jako následující města Olomouc, Ostrava. Přesto je zřejmé, že tento druh kriminality zaslouží další pozornost.

Rozmístění násilné kriminality v Liberci

Za uplynulý rok se násilná kriminalita nejčastěji vyskytuje v centru města, přičemž nejvyšší zastoupení zde má oblast zahrnující lokality Barvířská, Široká, Fügnerova, Lipová.

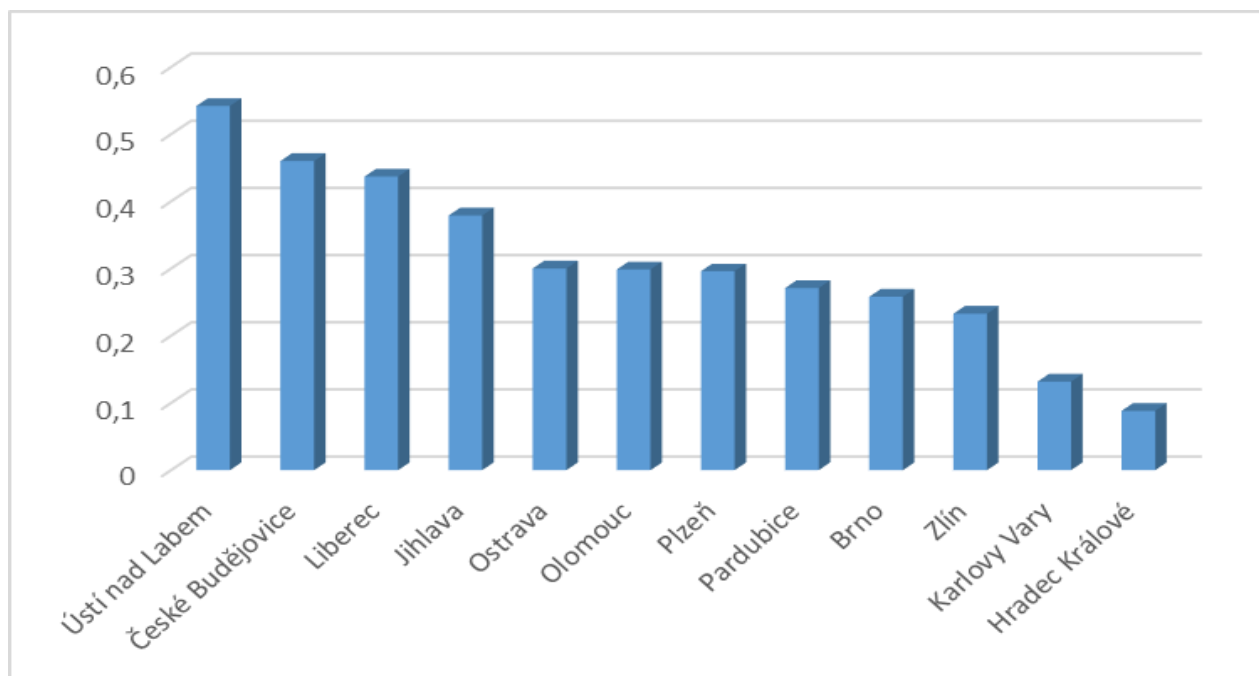
Clustery s nejvyšším zastoupením násilné kriminality na území Liberce

Období 21. 9. 2021 – 21. 9. 2022

Zdroj: Mapy kriminality – obecní sekce

Mravnostní kriminalita

V této kriminalitě bývají nejčastěji zastoupeny trestné činy znásilnění a pohlavní zneužívání. Mravnostní kriminalita disponuje poměrně nízkými čísly za sledovaná období a současně je zde předpokládána vysoká latence. Evidovaná míra těchto trestných činů je závislá především na schopnosti policejních složek tuto kriminalitu odhalovat a na ochotě obětí tyto trestné činy oznamovat. Mnoho mravnostních deliktů se může uskutečňovat v kyberprostoru. Proto je výpovědní hodnota statistických ukazatelů u této kriminality značně omezená. V Liberci je v období 1. 1. – 31. 8. 2022 evidováno 45 skutků a index 0,4 je třetím v pořadí krajských měst. Pro svoji citlivou povahu není mravnostní kriminalita zařazena do mapových zobrazení. V roce 2022 byl medializován liberecký případ zneužívání a znásilňování dětí na kroužcích Děti ráje železnice.

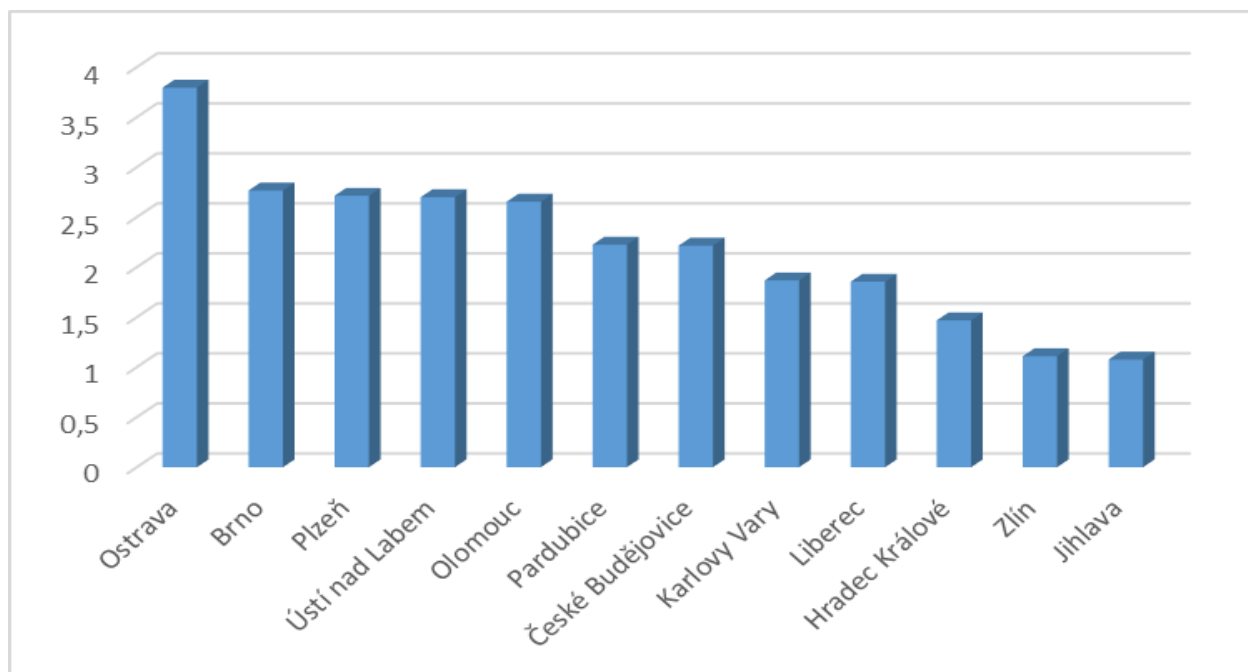
Index mravnostní kriminality na úrovni katastrálního území měst

Období 1. 1. – 31. 8. 2022

Zdroj: MV ČR, vlastní výpočet indexu

Krádeže prosté

Krádež prostá je majetkovým druhem kriminality, kdy věc byla ukradena bez použití násilí, nebo překonání překážky. Ve sledovaném období 1. 1. – 31. 8. 2022 došlo na území města Liberec k 191 skutkům.

Index krádeží prostých na úrovni katastrálního území měst

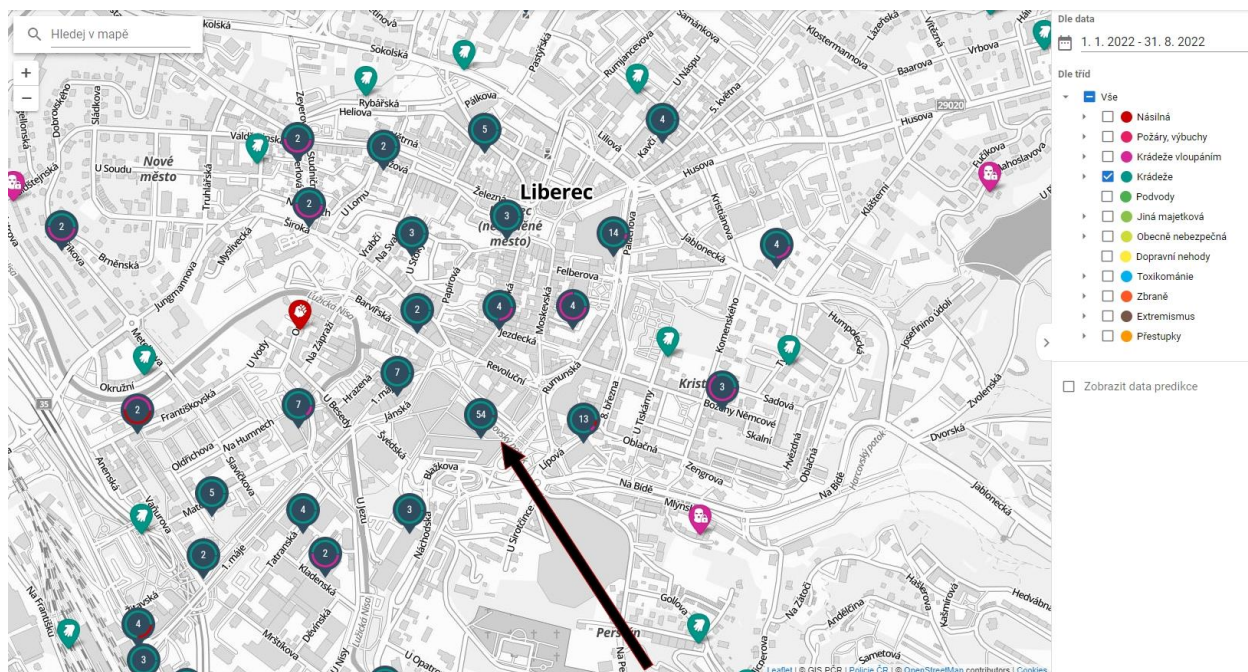
Období 1. 1. – 31. 8. 2022

Zdroj: MV ČR, vlastní výpočet indexu

Na úrovni indexu je v grafickém znázornění viditelné, že Liberec se v tomto druhu kriminality ocitá ve čtveřici nejbezpečnějších měst.

Rozmístění krádeží prostých

Za uplynulé období se tento druh kriminality vyskytoval nejčastěji v lokalitě Fügnerova, konkrétně v obchodním domě Fórum.

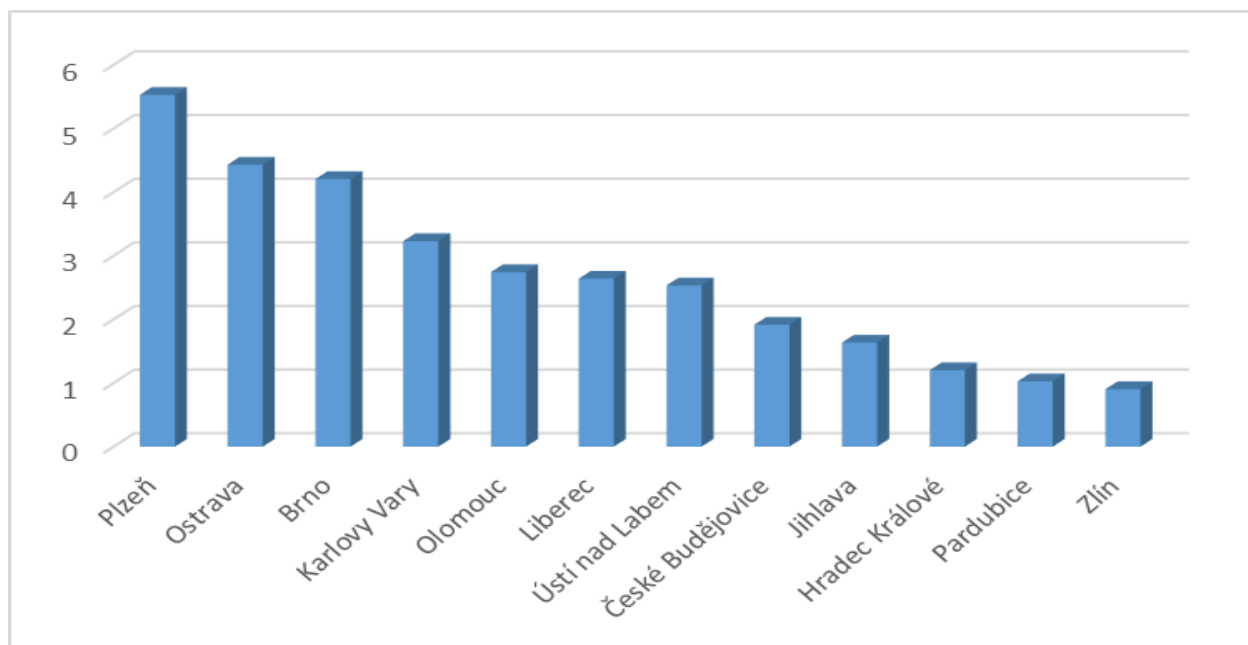
Clustery s nejvyšším zastoupením krádeží na území Liberce

Období 1. 1. 2022 – 31. 8. 2022

Zdroj: Mapy kriminality – obecní sekce

Krádeže vloupáním

Jedná se o majetkovou kriminalitu, při které pachatel vniká do uzavřeného prostoru, což může být nejen místnost, celá budova nebo uzavřený pozemek, ale také menší prostor (trezor, zavazadlový prostor auta apod.). V Liberci je v období 1. 1. – 31. 8. 2022 evidováno 272 skutků.

Index krádeží vzloupání na úrovni katastrálního území měst

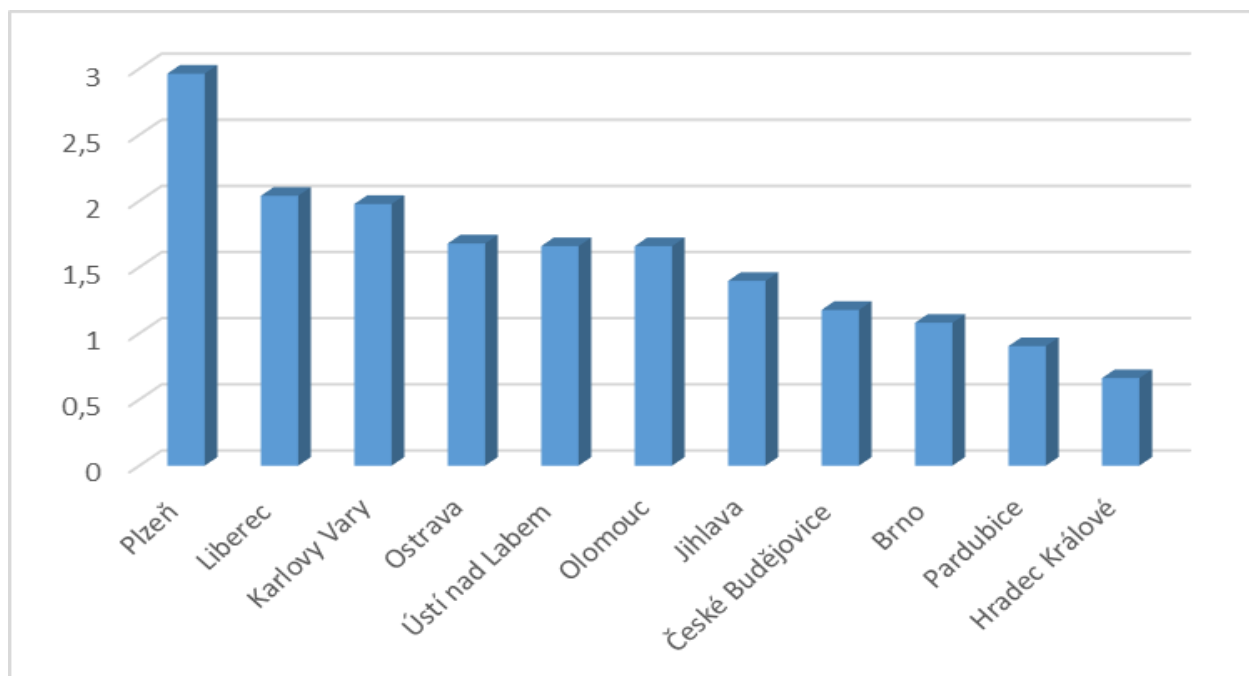
Období 1. 1. – 31. 8. 2022

Zdroj: MV ČR, vlastní výpočet indexu

Na grafickém znázornění je viditelné, že úroveň indexu 2,6 je šestá v pořadí krajských měst, což lze řadit do průměrné hodnoty v rámci krajských měst.

Krádeže motorových vozidel

Liberec byl dlouhou dobu silně zatížen krádežemi dvoustopých motorových vozidel a na tuto problematiku byly opakovaně cíleny projekty prevence kriminality. V poslední době zaznamenáván pokles krádeží aut jak v celé ČR, tak i v Liberci. U této kriminality lze předpokládat vyšší statistickou výpovědní hodnotu a naopak nízkou míru latence (málokdo, komu je ukradeno auto, věc nenahlásí). V období 1. 1. 2022 – 31. 8. 2022 je evidováno 26 trestných činů, což je výrazně méně než předchozím období (např. více než 200 TČ v roce 2013).

Index krádeží motorových vozidel dvoustopých na úrovni katastrálního území měst

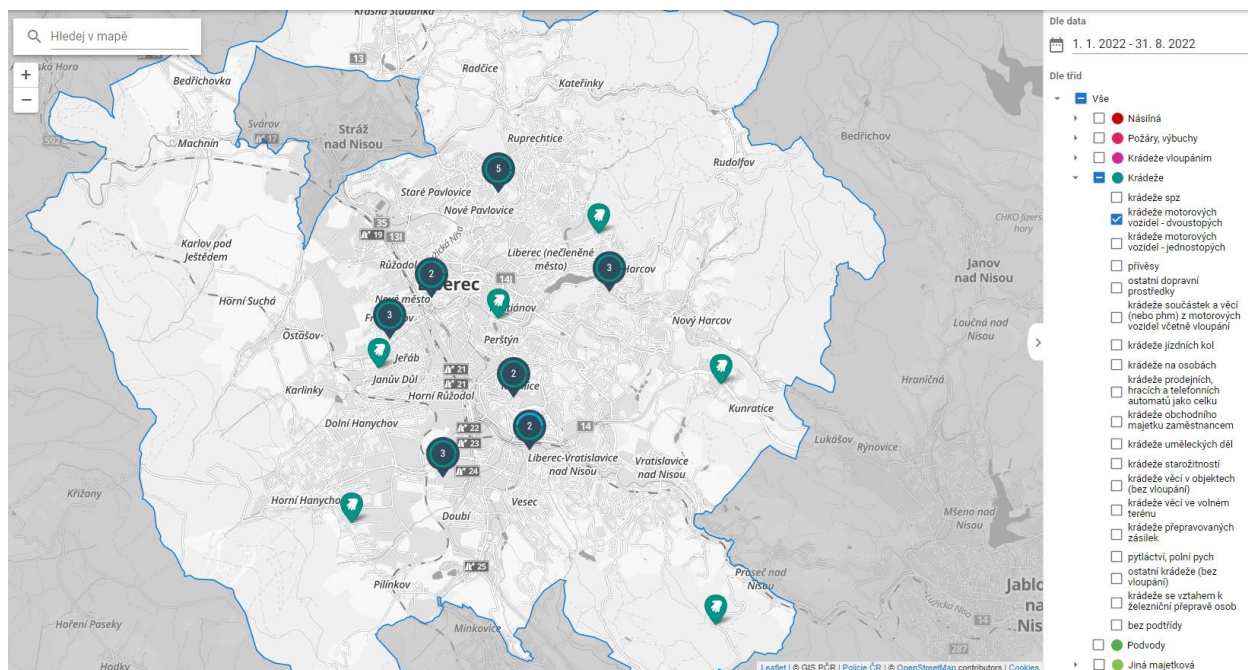
Období 1. 1. – 31. 8. 2022

Zdroj: MV ČR, vlastní výpočet indexu

Při pohledu na graf znázorňující srovnání indexu krajských měst je zřejmé, že pokles krádeží aut je opravdu celostátním trendem, protože Liberec stále patří k relativně více zatíženým městům. Na celostátně nízkou míru této kriminality měla pravděpodobně vliv také zvýšená kontrola přeshraničních přechodů.

Rozmístění krádeží vozidel

Vzhledem k nízkým počtům skutků nelze mluvit o nějakém místě zvýšené koncentrace. Zpravidla bývají auta cíleně kradena mimo dohlednost kamerového systému.

Zastoupením krádeží motorových vozidel na území Liberce
 Období 1. 1. 2022 – 31. 8. 2022
 Zdroj: Mapy kriminality – obecní sekce

3.4.2.1 Kriminalita související s drogami

Liberec patří mezi města, která jsou drogovou situací zatížena, se silným pervitinovým i marihuanovým trhem, blízkost polské hranice umožňuje snadnou distribuci prekurzorů³⁷ (např. při dojíždění za prací) někdy je dovážena samotná droga. To představuje významný kriminogenní faktor. Uživatelé drog se dopouštějí nejrůznější trestné činnosti (krádeže, výtržnictví, loupežná přepadení, ublížení na zdraví). Osoby pod vlivem drog jsou viditelné ve veřejném prostoru, injekční materiál znečišťuje prostranství, při pozornějším sledování lze na veřejných místech pozorovat i distribuci drog nebo jejich nitrožilní aplikaci. Tyto indicie logicky snižují u veřejnosti pocit bezpečí.

Samotná drogová kriminalita (výroba, přechovávání, distribuce) může být páchána i lidmi, kteří drogy sami nekonzumují. U této kriminality je nutné předpokládat vysokou míru latence³⁸ a statistika jednotlivých skutků neodráží reálný stav. Odráží spíše iniciativu a úspěšnost policejního odhalování, přičemž i zacílení policejní iniciativy se kvalitativně může velmi lišit³⁹.

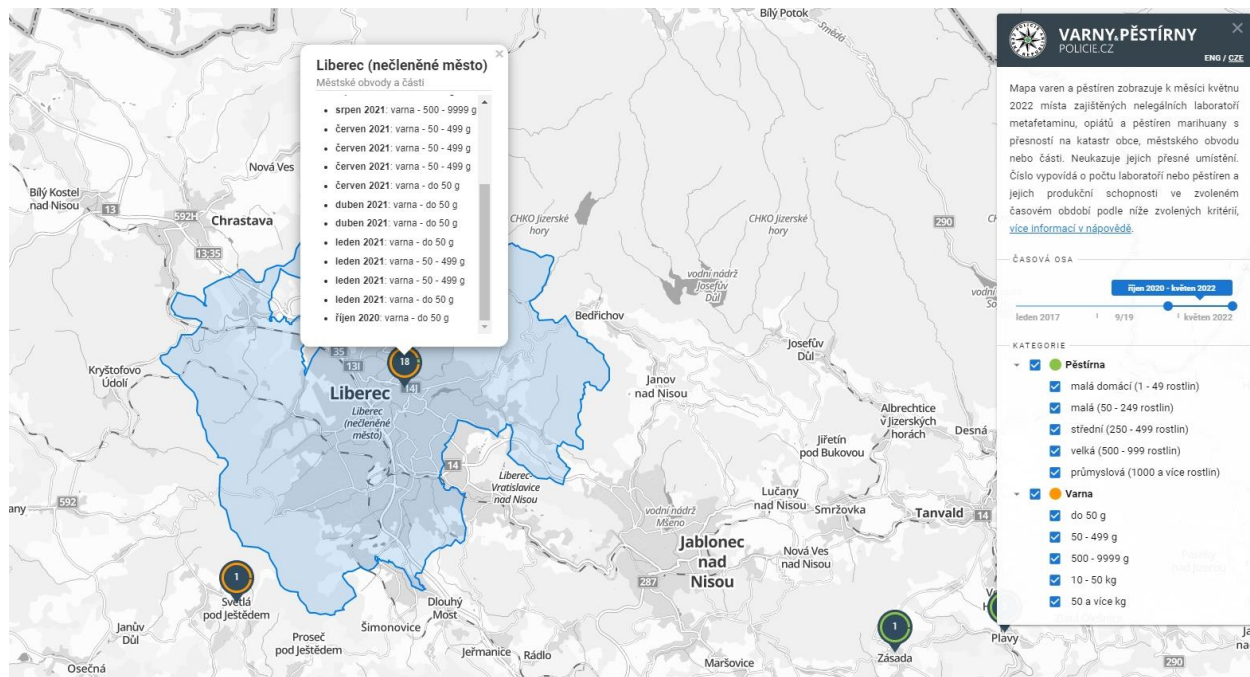
Dostupnost drog byla v posledních letech ovlivněna opatřeními souvisejícími s pandemií COVID-19, které způsobily těžší dostupnost prekurzorů a ovlivnily výrobu metamfetaminu a jeho cenu, na dostupnost metamfetaminu mělo vliv také omezení dostupnosti meziproductu-červeného fosforu a změna evropské legislativy v oblasti prekurzorů, k omezení jeho prodeje pouze pro registrované odběratele. I přes navýšení cen chemikálií i prekurzorů drog (léčiv), byly

³⁷ Prekurzor – chemická látka určená k výrobě drogy. V případě pervitinu se jedná o léky s obsahem pseudoefedrinu, které jsou v polských lékárnách dostupné i přes snahy o regulaci prodeje.

³⁸ Neodhalených činů

³⁹ Např. dopad a soustředěnost na tzv. „velké“ nebo „malé“ ryby

tyto komodity často nedostupné, většina prekurzorů zneužívaných k výrobě je dovážena z území Polska. Přesto je hlášen nárůst uživatelů drog. Interaktivní mapové rozhraní varnyapestirny umožňuje zobrazit a třídit varny a pěstírny odhalené policií. Při detailním pohledu na jednotlivá krajská města je zřejmé, že Liberecko je v nabídce drog bohaté, dobrá dostupnost drog na Liberecku je uváděna i v samostatných analýzách. Zde je uváděno, že horší dostupnost drog během pandemie byla kompenzována online obchodem např. prostřednictvím Darknetu ⁴⁰

Varny a pěstírny na území města

Zdroj: Policie ČR:

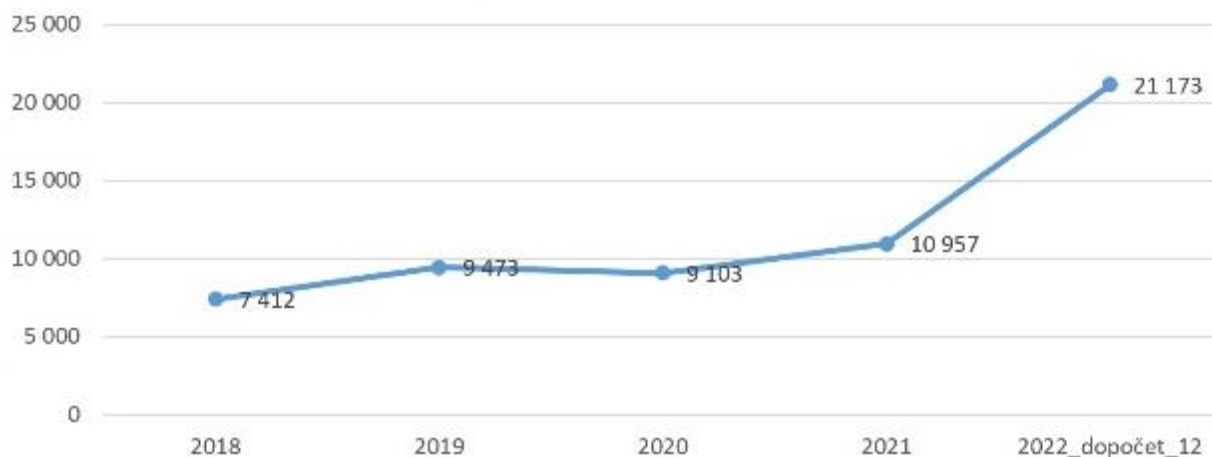
3.4.2.2 Kriminalita páchaná prostřednictvím internetu

Internetová (informační) kriminalita – též kyberkriminalita nemá přesně definovaný obsah, zahrnuje různé trestné činy, které spojuje to, že k jejich páčání je využívána veřejná internetová síť. Skladba těchto trestných činů je široká, zahrnuje podvody, padělání, bankovní krádeže, vydírání, neustále se vyvíjí a přichází s novými metodami. Současně jde o kriminalitu s enormním nárůstem. Někdy je uváděno, že tzv. pouliční kriminalita klesá proto, že se přesouvá na internet. I přes množství nezjištěných (latentních) skutků jsou evidovány tisíce trestných činů ročně, přičemž nejsou zahrnuti pachatelé, kteří se pohybují na úrovni přestupku (protiprávní jednání skutku nepřesáhne škodu 10 000Kč).

Internetová kriminalita jako jeden z mála druhů kriminality dlouhodobě roste. V Libereckém kraji je zaznamenán v roce 2022 meziroční nárůst o 91%. Podobné trendy jsou zaznamenávány na území celé ČR. Zde jde v posledních osmi letech o celkový nárůst cca 460%. Vliv na statistické údaje má i to, že se policie na tuto oblast více zaměřuje. Lokalizace

⁴⁰ Plán protidrogové politiky Libereckého kraje 2023-2027

internetové kriminality není jednoznačná a pro účely této analýzy je bezpředmětné sledovat její rozložení v Liberci. Oběť i pachatel obvykle bývají z různých míst, pachatel často útočí na několik cílů najednou, může být i ze zahraničí.

Trestné činy kybernetické kriminality v ČR – pozor v roce 2020 změna kvalifikace (zdroj PČR)

Nejčastějším trestným činem jsou různé druhy podvodů na internetových bazarech a e-shopech, jednání kvalifikovaná jako podvod (§ 209 trestního zákoníku). To představuje přes polovinu všech případů (e-shopové podvody), dále neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku a neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací. Aktuálně je typickým každodenním deliktem vylákání údajů platební karty od laického prodejce bazarového zboží a následná krádež financí. Jiné druhy podvodů cílené na vylákání údajů mohou být sofistikované a zahrnují i komunikaci s obětí prostřednictvím podvržených platebních bran, přístupových stránek, dokonce i telefonních čísel. Probíhá vydávání se za bankéře, za policistu s využitím libovolných telefonních čísel („spoofing“) a volající může předstírat jakoukoliv identitu, kdy cílem je opět vylákání peněz nebo citlivých údajů (vishing – voice phishing).

„Vishing je technika založená na vyvolání strachu a zpanikaření oběti. Klientovi útočník často volá v neobvyklý čas a vydává se za bankéře, případně policistu. S pomocí osobních údajů o klientovi, které získal například v internetovém prostředí, mnohdy ze sociálních sítí, si získá jeho důvěru. Ten pak snadno uvěří, že jeho účet byl napaden a jediné, co jeho prostředky „zachrání“, je jejich odeslání na účet, který mu falešný bankéř sdělí. Útočník klienta následně instruuje, jak transakci autorizovat.“⁴¹

Bankovníctví se díky současným technickým možnostem i kvůli pandemii koronaviru přesouvá z kamenných poboček bank do mobilních telefonů a počítačů. Rozvoj bankovních služeb však bohužel není následován stejně rychlým rozvojem klientských znalostí v oblasti kybernetické bezpečnosti. Ta je ze strany klientů stále podceňována. V posledních letech tak banky i Policie ČR evidují rapidní nárůst počtu kybernetických útoků směřujících nikoliv na technické zabezpečení bank, ale vůči „nejzranitelnějšímu článku v řetězci“, kterým jsou právě klienti.

⁴¹ <https://www.policie.cz/clanek/kyberkampan.aspx>

Děti a mládež jsou v kybernetickém prostoru ohroženy především kybernetickou šikanou, vydíráním, sexuálním zneužíváním, ale ve velké míře i tím, že se vědomě či nevědomě, ale velmi snadno stávají pachateli. Počet pachatelů mladších 18 let je u mravnostních deliktů alarmující přičemž svůj podíl má i kriminalizace⁴² jednání s nízkou společenskou škodlivostí⁴³.

Senioři patří k další zranitelné skupině, která se již na internetu běžně pohybuje. Pro seniory je velmi obtížné zaznamenávat a vyhodnocovat všechna aktuální a stále se měnící bezpečnostní rizika.

Kriminalitu páchanou po internetu lze vyhodnotit jako aktuální a trvale rostoucí hrozbu, vůči které by měla cílit preventivní činnost a osvěta veřejnosti.

Kriminalita cizinců

V souvislosti s válkou na Ukrajině a přílivem uprchlíků na území ČR je kriminalita cizinců poměrně diskutovaným tématem. Na úrovni ČR je policií uváděno, že kriminalita cizinců zásadním způsobem nevybočuje z normálu, evidovaný počet trestných činů i podíl cizinců na něm je dlouhodobě poměrně stabilní. Cizinci se na celkovém počtu registrovaných skutků podílejí 8,9 %, nejčastěji páchané trestné činy jsou ohrožení pod vlivem návykové látky a opilství, maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, krádeže, trestné činy spáchané v souvislosti s dopravními silničními nehodami z nedbalosti a zanedbání povinné výživy. Trestná činnost cizích státních příslušníků vykazuje stejné znaky jako v minulých letech, mezi pachateli dominují občané Slovenska (34,2%) a Ukrajiny (26,9%).⁴⁴

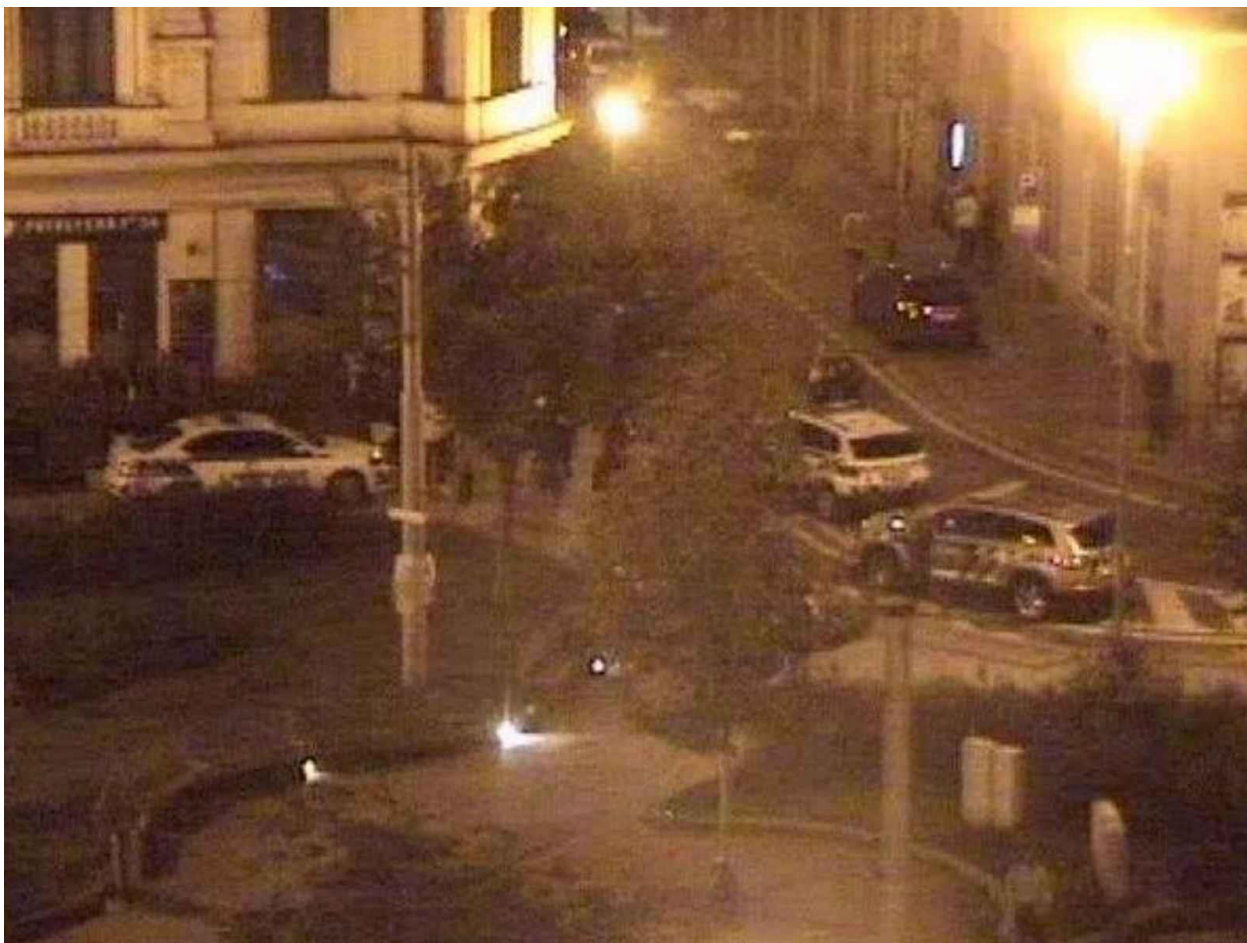
Na území Liberce byly zaznamenány incidenty opakující se o víkendech, které měly povahu rušení nočního klidu, znečišťování prostranství, výtržností, šarvátek a rvaček v blízkosti zábavního klubu Amigos, kdy účastníky byli muži ukrajinské národnosti. Situace zde byla veřejností velmi negativně vnímána, bylo uváděno, že jde o dlouhodobý a stále se opakující problém, na který není adekvátně reagováno, v prostředí sociálních sítí okamžitě docházelo ke zneužívání tématu k vyvolávání nenávisti a šíření dezinformací⁴⁵.

⁴² Děti, které se z nevědomosti dostanou do „hledáčku spravedlnosti“ za skutky velmi nízké společenské nebezpečnosti.

⁴³ Např. pořízení vlastní intimní fotografie, psaní deníku v definicích dětské pornografie

⁴⁴ Zdroj: <https://www.policie.cz/clanek/vyvoj-registrovane-kriminality-v-roce-2021.aspx>

⁴⁵

Jedena z událostí před klubem Amigos zachycena na libereckém kamerovém systému

V roce 2021 obvinila NCOZ pět cizinců za neodvádění povinných plateb za zaměstnance, kteří od roku 2016 skrytě ovládali několik pracovních agentur. Zajištěn byl majetek v hodnotě 19 milionů korun. Prostředí agentur zajišťujících ubytování, práci a další služby pro cizince je natolik živelné a nepřehledné, že je možné zde přítomnost organizovaného zločinu s úspěchem předpokládat.

Na druhou stranu se cizinci stávají i obětí kriminálního jednání. Uprchlíci jsou skupina, která je kvůli své finanční situaci zranitelná k vydírání a manipulativním praktikám, situaci doprovází informační, jazyková a často i prostorová izolovanost. Zaznamenáváno je vylákávání údajů k bankovníctví, podvody, zpoplatňování služeb, které jsou jinak zdarma apod. Mladí cizinci jsou také cílem „lovců účtů“ kdy prostřednictvím těchto osob - bílých koní, dochází k transferu financí (převodu na bitcoin) a legalizaci výnosů z trestné činnosti.

Kriminalita dětí a mládeže

Zpravidla bývá uváděna vyšší dětská agresivita, což se pro účely této analýzy nepodařilo potvrdit ani vyvrátit. Obecně je tato skupina obyvatel obtížně statisticky sledovatelná,⁴⁶ chybí centrální evidence přestupků, kde se velká část protiprávního jednání uskutečňuje, je nutné předpokládat i vysokou latenci. Prezentace mládeže jako „čím dál více zkažené“ je odpradávná oblíbený stereotyp a obvykle má souvislost se subjektivními pocity dospělých z odmítání norem a zvyků nové generace. Naproti tomu je v Liberci aktuálně zaznamenávána podobnost s trendy jiných měst, které spočívají v organizování „tiktokového násilí“ tj. natáčení a sdílení rvaček mezi teeneagery popř. napadání jiných nezúčastněných lidí. Tyto akce jsou organizovány a prezentovány v uzavřených skupinách na sociálních sítích, běžná je stylizace organizátorů do gangů. Tomuto trendu nahrává rostoucí popularita smíšených bojových sportů, okázalých výzev k fightu mezi různými influencery a nápodoba „gangů“ z jiných měst. V případě Liberce byl jeden z incidentů medializován, nešlo však o ojedinělou záležitost je zde potenciál pro vznikající trend

⁴⁶ Změny ve způsobu statistické evidence

Jedna z libereckých dětských skupin sebezprezentujících se na sociálních sítích

V dnešní době je evidentní těsné napojení nezletilých na kybernetizaci společnosti (tzv. generace Y, Z) změna zvyků a s tím související nová a významná rizika. Ta jsou bohužel nedostatečně vnímaná jak dětmi samotnými, tak i jejich rodiči. Děti a mládež jsou v kyberprostoru ohroženi zejména tím, že se ve zdánlivém bezpečí svého pokoje, mohou stát obětí závažné trestné činnosti (vydírání, sexuální zneužití, kyberšikana). V jiných případech se nečekaně snadno (nevědomky) stávají pachateli. Přitom nemusí jít o delikvenci v pravém slova smyslu, ale o chování způsobené nízkým právním povědomím. Vrstevnická norma může být zákonem kvalifikována jako trestný čin - např. sdílení hudby a filmů (porušení autorských práv) verbální útoky (nebezpečné vyhrožování), sexting (šíření dětské pornografie⁴⁷) apod. Při zjištění

⁴⁷ Nezletilcům ve věku 15 – 18 let zákon nezakazuje sex, ale zakazuje pořizovat (byť vlastní) erotické fotografie.

takového jednání postupují orgány činné v trestním řízení podle zákona a řídí se příslušnou kvalifikací, přičemž u těchto dětských pachatelů (na rozdíl od sofistických dospělých pachatelů) obvykle není problém zajistit důkazy i přiznání.

V kontextu fenoménu kyberkriminality jsou děti a mládež ohroženou, zranitelnou a kriminalizovatelnou cílovou skupinou a „bezpečný pohyb v kyberprostoru“ není (na rozdíl od bezpečného chování v dopravě) součástí školních výukových programů. Handicapem pedagogů (obecně dospělých) je neznalost dětského internetového prostředí. Proto je účelné zaměřit pozornost primárně preventivních a vzdělávacích aktivit nejenom k dětem, ale i k jejich rodičům a pedagogům (IT).

V této souvislosti je přínosem např. vynikající projekt zabývající se internetovou bezpečností - oceněný Evropskou cenou prevence kriminality⁴⁸. Bohužel má tradičně velmi nízkou účast libereckých škol⁴⁹, což je vypovídá o tom, jak je v Liberci tématem oslovena ohrožená cílová skupina. Vzhledem k technickému směru libereckého vzdělání je pozoruhodná i neúčast dětí v kybernetických soutěžích (Kdo nehackuje není Čech⁵⁰ apod.).

3.4.2.3 Senioři

Pro účely analýzy nejsou o trestné činnosti páchané na seniorech k dispozici žádná statistická data. Avšak u kriminality páchané na seniorech lze v každém případě předpokládat vysokou latenci a senioři jsou dlouhodobě ohroženou a zranitelnou skupinou obyvatel. Pachatelé zneužívají důvěry, snížené pohyblivosti či horší orientace v moderní společnosti. Ohroženější jsou senioři žijící osamoceně, s vyšší potřebou sociálního kontaktu, bez znalosti podvodných trendů a možností vyhledání pomoci. Senioři se ve vlastních domovech stávají cílem podvodů, ve kterých jde o nabízení nevýhodných produktů nebo služeb, za pomoci lživých tvrzení dochází k vylákání peněz apod. Dopadení pachatelů je obtížné, často jde o dobře organizované skupiny využívající k telefonování polské, anonymní sim karty apod. Mimo domov ohrožují seniory kapesní krádeže, krádeže (vytržení tašky) nebo loupeže, kdy může dojít k vážnému zranění. V bytech starších osob může docházet k týrání ze strany příbuzných i známých.

Samostatnou kapitolou je kriminalita páchaná prostřednictvím internetu. Senioři již dlouho patří k lidem, kteří se v kyberprostoru běžně pohybují, covidová pandemie tento trend významně posílila. Zde jsou ohroženi především různými druhy podvodů, klamavé reklamy, internetových šmejdů, ale také jsou zneužíváni k šíření poplašných zpráv, konspiračních teorií, dezinformací a politické propagandě ve prospěch cizích zájmů. V následující části dokumentu je zmíněno působení bývalé liberecké ombudsmanky pro seniory, která dnes patří k výrazným postavám dezinformační scény.

⁴⁸ Kraje pro bezpečný internet

http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/zivot_v_praze/bezpecnost/kraje_pro_bezpecny_internet_je_nejlepsim.html

⁴⁹ Ikonografika účasti v projektu KPBI http://www.kpbi.cz/prilohy/135_letak.pdf

⁵⁰ Celorepubliková školská soutěž v kybernetické bezpečnosti <https://www.kybersoutez.cz>

Recidivisté

Recidivisté tvoří zhruba polovinu pachatelů trestné činnosti, jedná se tedy o významnou skupinu pachatelů. Podíl recidivistů na kriminalitě celostátně roste (zřejmě je způsobeno i poklesem kriminality). V každém případě je významně kriminalita ovlivněna tím, kde se recidivisté vyskytují. Jejich zvýšený podíl je logický v regionech, které mají zvýšený výskyt i jiných negativních sociálních jevů. Jsou to regiony, kde se vyskytují věznice a propojuje se nezaměstnanost, rozvodovost a různé další atributy sociální exkluze. V Liberci (okres Liberec) bylo v roce 2019 ve vztahu k počtu obyvatel ve vězení cca 0,23% obyvatel. Např. v Hradci Králové jde o 0,15%, v Pardubicích 0,16%, v Olomouci 0,20 % v Karlových Varech 0,22%, Jihlavě 0, 23%, v Českých Budějovicích 0,24%, v Děčíně 0, 34%, v Ostravě 0,40 %, Ústí nad Labem 0,58% atp.⁵¹

Prevence recidivy těchto osob po návratu z věznic má obvykle nízkou účinnost a je předmětem činností probační a mediační služby, vazební věznice Liberec a některých neziskových organizací na území města. Hlavními překážkami při resocializaci jsou předluženost, absence bydlení, nezaměstnanost a závislost na drogách.

Extremismus

Pojmem extremismus jsou dle Ministerstva vnitra označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance, a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku⁵². Trestných činů s nenávislným podtextem je v ČR v roce 2021 evidováno relativně málo (108) a Liberecko nevybočuje z průměru. Mnoho skutků zůstává skrytých, nebo se pohybují na hraně zákona. Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2021 uvádí, že aktuální hrozby jsou spojené s cíleným vytvářením antagonismů ve společnosti a narušováním prozápadních vazeb České republiky a vědomou nebo nevědomou spoluprací s aktivitami cizí moci. Životaschopnost demokratického uspořádání je závislá na rozpoznání a potírání extremistických a xenofobních skupin a naopak, tam, kde lidé nenacházejí pomoc oficiálních institucí (policie, spravedlnost, úřad, lékařská a sociální pomoc) uchylují se k alternativním až extremistickým směrům, což lze pozorovat na volebním úspěchu extremisticky laděných politických stran v určitých regionech.

V uplynulém období různé extremistické a xenofobní subjekty nadále reflektovaly covidovou epidemii a s ní spojená preventivní opatření, zvýšila se míra agresivity některých odpůrců protiepidemických opatření. Po začátku války na Ukrajině se tato scéna rychle přeorientovala na protiukrajinskou propagandu. Vzhledem k jejímu šíření za pomoci sociálních sítí, není tento druh problému vázán na konkrétní místo.

- V této souvislosti je kuriózní působení liberecké političky, seniorské ombudsmanky, která v době svého působení byla současně veřejnou širitelkou konspiračních teorií a bojovnice proti pandemickým opatřením. Na pozici seniorského ombudsmana skončila po

⁵¹ Zdroj: Data vězeňské služby a data o počtu obyvatel, dostupné zde: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/mapa-veznu_1903280600_pek?latlng=49.8212735069380115.48000000000001816

⁵² <https://www.mvcr.cz/soubor/zprava2021-pdf.aspx>

mediálním zájmu o demonstraci proti rouškám, na které vystupovala s židovskou hvězdou a nápisem „Neočkovaný“. V souvislosti s válkou na Ukrajině došlo k přeorientování na podporu ruské propagandy⁵³, což bylo zaznamenáno i Centrem proti hybridním hrozbám ČR⁵⁴.

- Potenciální riziko mohou představovat incidenty, ve kterých figuruje etnicita, národnost a není známa reakce oficiálních institucí. To nahrává vzniku konspiračních teorií, teoriím o bezmoci demokracie, dezinformací a eskalace napětí mezi minoritou a majoritou⁵⁵.
- Liberecké sdružení „**My proti všem**“, které na facebookovém profilu <https://www.facebook.com/MY.PROTI.VSEM> propojené s tzv. politicko-filosofickým hnutím „**První republika**“ - <http://www.1918-1938.cz/> neprojevovalo v covidové ani válečné krizi nějakou angažovanost
- Liberecká ultrapravicová hudební skupina Saubande (uváděná ve zprávě o Extremismu⁵⁶ 2012) bývá zastoupena převážně na mimo-libereckých akcích⁵⁷, v Liberci nejsou v uplynulém období v souvislosti s konáním akcí zjištěny problémy.
- Fotbaloví fanoušci organizovaní mimo struktury oficiálního libereckého fotbalového klubu (Chaotix) sami sebe nepovažují za fotbalové chuligány. Jsou především organizátoři „pyro – akcí“ - pronášení a odpalování pyrotechniky na fotbalových utkáních, pachatelé jednotlivých incidentů, sprejování atp.
- V Liberci je zastoupen Klub českého pohraničí, zapsaný spolek s celorepublikovou působností s vyhraněně levicovou ideologií, zmiňovaný v některých vládních zprávách o extremismu. V minulých letech organizoval nebo se účastnil pietních akcí již bez politického zastoupení.
- Ostatní levicová popř. antifašistická scéna je v Liberci zacílena hudebně, sociálně a charitativně, působí zde např. dobrovolnická skupina Food Not Bombs a nejsou zaznamenávány žádné extremistické akce.
- Liberec je nábožensky poměrně pestrý v zastoupení různých denominací, nachází se zde např. židovská i muslimská komunita, budhistické centrum, Bahá'í, Hnutí grálu apod. ale na úrovni této analýzy zde nejsou známy projevy náboženského extremismu.

Šmejdi - Předváděcí a prodejní akce

Prodejní akce zacílené na seniory s využitím nekalých, klamavých, nebo agresivních praktik prodejců – tzv. Šmejdi v posledních letech prakticky nepředstavují v Liberci problém. Především se jedná o výsledek projektu Liberec proti Šmejdům⁵⁸. Současně je zaznamenáván celostátní ústup tohoto problému a přesouvání do prostředí internetu, senioři jsou aktuálně ohroženi podvody prostřednictvím telefonu, nebo na internetu (viz. kap. internetová kriminalita, senioři).

⁵³ Gratulace k připojení Ukrajiny k Rusku, omluva prezidentu Putinovi, šíření jeho projevu „plného pravdy“ apod.

⁵⁴ Odborné analytické a koncepční pracoviště MV ČR, jehož činnost se zaměřuje na celostátní hrozby bezpečnosti České republiky spadající do oblasti vnitřní bezpečnosti, jako je např. vlivové působení cizí moci a dezinformace

⁵⁵ Např. v reakci na dění okolo klubu Amigos a šíření informací, že proti Ukrajincům policie nesmí zasahovat a město jim přiděluje byty

⁵⁶ Dostupné zde: <https://www.mvcr.cz/soubor/zprava2012pspcr-pdf.aspx>

⁵⁷ <https://www.facebook.com/people/Saubande/100063715930417/>

⁵⁸ <https://www.liberec.cz/cz/obcan/co-delat-kdyz/liberec-proti-smejdum/>

Myslíte, že Vám se to stát nemůže?
Podle čeho podvodné prodejce/šmejdy poznáte a jaké používají metody?
Jak se nestat jejich obětí a nenechat se ožebračit?
Kam se obrátit pro pomoc či radu?

Informační leták projektu Liberec proti Šmejdům.

BEZPEČNOSTNÍ PROBLÉMY – KRIMINOGENNÍ FAKTORY

Aby mohl být jakýkoliv problém řešen, je podmínkou, aby byl nejprve zjištěn a definován. Platí to i pro bezpečnostní problémy (dále BP). Rozpoznání BP a jeho definování je základem pro vypracování strategie k nápravě, uspořádání znalostí, dostupných zdrojů, sledování pokroku a vyhodnocení účinnosti řešení. Definice BP je obtížná.

- BP je nežádoucí informace, definovaný problém je závazek vyžadující řešení, což může vyústit v pseudo-řešení, popírání-bagatelizaci.
- BP bývá neviděn profesionály - tzv. provozní slepota – přínosný je vhled laiků, zážitek veřejnosti
- dlouhodobý BP může být považován za nutné zlo, kolorit místa (to tady bylo vždycky)
- tradiční policejní práce není zaměřena na definici a řešení BP ale na plnění úkolů stanovených zákonem (nemusí jít směrem k řešení problému) a je „limitována“ zákonem k čemuž je nutné připočíst vysokou přetíženost liberecké policie

1. NSL - Nedostatek státu v Liberci

NSL je stav, který lze vyjádřit jako nedostatek, (popř. nepřítomnost) státu a projevuje se v deficitu nebo úplné absenci zdrojů, institucí nebo služeb, jejichž garantem a poskytovatelem je stát a prostupující bezpečnostní oblast. Příčiny NSL jsou různé, od racionálních až po iracionální, zvykové, výjimkou není to, že NSL existuje proto, že uniká všeobecné pozornosti.

Pro účely této analýzy neexistuje index, který by v souhrnu ilustroval míru „nezastoupení státu“ v Liberci (NSL). Je možné ale sledovat ze kterých deficitů ovlivňujících bezpečnost je NSL složeno. Zásadní vliv je především v ekonomické a demografické oblasti, což se přenáší na oblast bezpečnostní.

1. Nevýhodné RUD – chybí ve financování zlepšování života, kultury, prevence, bezpečnosti, sociální pomoci, služeb neziskového sektoru atp.
2. Nevýhodný normostav počtu policistů vůči počtu obyvatel/deliktů
3. Nejvyšší přetíženost policie v ČR – vliv na iniciativu, fluktuaci, akceschopnost
4. Výhodnější finanční ohodnocení PČR jinde – útek policistů do jiných krajů
5. Absence samostatných expozitur, odborných pracovišť, techniky, support PČR
6. Absence jiných institucí síťujících bezpečnostní oblast (NKÚ, NÚKIB)
7. Kamerový systém ŘSD – využitelnost PČR
8. Absence samostatného krajského soudu v Liberci
9. Absence psychiatrické nemocnice a domů duševního zdraví

2. Kyberkriminalita

Jedná se o aktuální a trvale rostoucí bezpečnostní hrozbu, která zasahuje všechny zranitelné skupiny, způsobuje značné škody a je doprovázena velmi nedostatečnou osvětou veřejnosti.

3. Osoby pod vlivem psychóz, drog a alkoholu

Problém zahrnuje dostupnost drog a viditelnost jejich distribuce a konzumace ve veřejném prostoru (včetně prostorů pod dohledem kamerového systému) očekávání veřejnosti, že tyto záležitosti mají být policií řešeny (Fügnerova, nádraží, domy hrůzy). Souvislost drogové scény s bezpečnostně – kriminální situací je zřejmá. Na užívání drog navazuje trestná činnost (více v kap. drogová kriminalita). Následkem psychotických epizod, nebo psychických poruch dochází k výtržnostem popř. násilnostem – nedobrovolná hospitalizace intoxikovaných nebo psychotických osob není samozřejmá.

4. Snížený pocit bezpečí v lokalitě Fügnerova

Jedná se o lokalitu, která je proslulá nízkým pocitem bezpečí a současně i reálně vyšším výskytem kriminality a historií nejrůznějších incidentů. V uplynulém období došlo k rozšíření časů přítomnosti městské policie, což se pozitivně projevilo v tom, že nežádoucímu jednání nečelila veřejnost (viz. svodné události). Přesto se jedná o místo, které představuje ukázkový

trojúhelník pro existenci kriminality bez trvalé přítomnosti „ochránce místa“ (více viz. analýza kriminality v 60 krocích⁵⁹)

5. Násilí ve veřejném prostoru – tiktokové násilí

Vedle vyššího indexu násilné kriminality v Liberci je zde rizikem trend známý z jiných měst, který spočívá v rostoucím zájmu mladých lidí o smíšená bojová umění, popularitou influencerů a jejich „výzev na fight“ v prostředí sociálních sítí a pocit beztrestnosti v pouličním působení ve skupině, případný kriminální návyk.

6. Ukrajinská menšina v Liberci – riziko sociální exkluze, sociálního napětí

Relativně velká ukrajinská menšina se v Liberci setkává s NSL v podobě absence ambasády nebo oficiálního zastoupení, živelností nejrůznějších služeb, doprovázeno podstavem a přetížeností policie. V případě incidentů v blízkosti klubu Amigos také potenciál pro nenávistné projevy vůči ukrajinským uprchlíkům.

7. Průmyslové zóny, personální agentury a tzv. zprostředkovatelé zaměstnání

Průmyslové zóny zaměstnávající cizince představují pro obce zvýšené nároky pro dohled na bezpečnostní situaci. V souvislosti se zhoršenou bezpečností bývá uváděna nekontrolovanost, živelnost a problematická až vykořisťovatelská role personálních a pracovních agentur při zaměstnávání cizinců (nábor pracovníků s odlišnou kvalifikací, neplacení sociálního, zdravotního pojištění, nezaplacení mzdy, ilegální pobyt apod.) Agentury přivázejí zahraniční pracovníky, kteří zaplatili za zprostředkování zaměstnání a ubytování, ale u zaměstnavatele nesplní požadované pracovní nároky, nebo nesouhlasí s reálným standardem práce a bydlení. Tito lidé se na území města ocitají bez prostředků a možnosti návratu a mohou se rekrutovat do osob bez domova nebo pachatelů trestných činů. Základním problémem je již výše uvedená nepřehlednost a absence kvalitní znalosti situace.

8. Sebevraždnost

Nejedná se o bezpečnostní problém z hlediska kriminality. Sebevražda není trestným činem. Přesto index sebevraždnosti, v Libereckém kraji nejvyšší ze všech krajů v ČR, představuje indicii, která pravděpodobně prostupuje dalšími oblastmi (včetně bezpečnosti) a poukazuje na stav psychiatrické péče, drogové scény, rodinné situace a dostupnosti krizové pomoci

9. Brownfields a opuštěné objekty

⁵⁹ <https://www.otevrenaspolecnost.cz/download-publication/183>

Existence opuštěných objektů a brownfieldů má vedle jiných negativních dopadů pro své okolí i vliv na míru kriminality. Chátrající neobývané stavby poskytují útočiště rizikovým skupinám (vandalové, drogová komunita, osoby v pátrání), nebo slouží jako prostředek popř. cíl trestné činnosti (distribuce drog, krádeže kovů, vandalismus). Cílem Národní strategie regenerace brownfieldů je snižovat stav současných brownfields a předcházet vzniku nových. Jedním z očekávaných vlivů je i vliv na prevenci a snížení kriminality⁶⁰.

V Liberci jsou v tomto smyslu problematické zejména opuštěné objekty v centru města, které vedle obchodních domů situovaných rovněž v centru města nabízí rizikovým skupinám specifické zázemí.

10. Spádovost města pro potenciální delikventy

Na území Liberce a v jeho dosahu se nachází tři věznice (Liberec, Rýnovice, Stráž) s celkovou kapacitou pro výkon trestu cca 1600 osob. Krajské město je i přirozenou spádovou oblastí pro pohyb obyvatel z okolních obcí. S tím souvisí i spádovost Liberce pro potenciální delikventy. Tomuto jevu čelí všechny větší aglomerace, ale Liberec je specifický tím, že je centrem širšího a kriminalitou již zatíženého regionu, přítomností tří věznic, silnou drogovou scénou a blízkostí státní hranice. Současně může nepřehlednost města (neužívané objekty, ubytovny, velká průmyslová zóna) a slabá kontrola (počty strážníků, policistů, kamerový systém) přílivu potenciálních pachatelů nahrávat. Obecně je přítomnost potenciálních delikventů jedním z hlavních kriminogenních faktorů, odráží se v indexu kriminality a měl by být vyvažován zvýšenou kontrolou. Ta však není reálné vzhledem k relativně nízkému počtu státních i městských policistů.

3.5 SWOT ANALÝZA - BEZPEČNOSTNÍ SITUACE MĚSTA

Swot analýza provádí syntézu poznatků napříč demografickou, kriminální i institucionální analýzou a měla by sloužit k vytvoření nadhledu a snadnější formulaci rozvojových aktivit v návrhové části dokumentu.

Silné stránky

- Image bezpečného a klidného města
- Atraktivita města pro příchod nových obyvatel
- Dlouhodobě kladné migrační saldo
- Zájem o problematiku bezpečnosti
- Rostoucí zájem o prevenci kriminality – propojení subjektů

60 Národní strategie regenerace brownfieldů, 2008, <http://www.czechinvest.org/data/files/strategie-regenerace-vlada-1079.pdf>

- Pilotní spolupráce města na projektu MV ČR - Mapy Budoucnosti II.
- Účast města ve státním systému prevence kriminality
- Efektivita dosavadních preventivních opatření
- Úspěšné inovace a čerpání dotací v rámci Programů prevence kriminality.
- Existence pracovní skupiny prevence kriminality pod záštitou primátora města
- Spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování
- Participace řady městských, příspěvkových a neziskových organizací na bezpečnostní situaci.
- Město nabízí široké spektrum kulturních a sportovních zařízení
- Rozvoj občanských iniciativ a zájmových sdružení.

Slabé stránky

- NSL – deficit státních zdrojů, Liberecko mimo pozornost státu
- institucionální izolovanost
- „Zakletost“ města, zažitá zakonzervovanost, fatalismus
- finanční kondice města
- vyšší podíl zadlužených osob
- vyšší podíl osob ve výkonu trestu, spádovost pro delikventy, příhraničí
- vyšší míra kriminality, přeshraniční kriminalita
- vysoká koncentrace osob, obchodů, mhd, taxi - kumulované v jednom místě
- silná drogová scéna
- existence sociálně vyloučených lokalit
- tragická míra sebevraždy
- brownfields na území města
- vyšší index rizikovosti dle metodiky MV ČR
- mohutná průmyslová zóna na území města - množství ubytoven
- podstav strážníků
- podstav státních policistů a jejich relativní zátěž
- podhodnocený systemizovaný stav policistů
- absence samostatných národních centrál PČR, odborných a technických pracovišť
- absence samostatného krajského soudu (zastupitelství)
- počet kamer a technická vybavenost kamerového systému
- nízký zájem škol o národní preventivní projekty

Hrozby

- sílící přetíženost + fluktuace příslušníků policie = začarovaný kruh
- spádovost Liberce pro pachatele z širšího území
- nárůst kriminality související s uvolněním pandemických opatření
- nepodchycený trend nárůstu kyberkriminality
- nepodchycený trend „tiktokového násilí“

- hrozící ekonomická krize – růst nezaměstnanosti, zadlužení, kriminality
- hrozící humanitární krize – občané Ukrajiny „mimo systém“
- živelnost zaměstnávání cizinců – šedá až černá ekonomika
- oběti vykořisťování, bezdomovectví, nenávistné nálady vůči cizincům
- infekční epidemie a přenos parazitů po ubytovnách
- byznys se sociální exkluzí
- snížený pocit bezpečí u obyvatel města – frustrace z bagatelizace
- posílení extremistických nálad

Příležitosti

- Restart v NSL (nedostatek státu v Liberci)
- příchod střední třídy a vysokoškolsky vzdělaných
- Realizace MBII. v rámci konceptu Bezpečný Liberec
- Úspěšný nábor strážníků, policistů
- Aktualizace – dorovnání tabulkových míst a prostředků Policie ČR v nových ředitelstvích
- Modernizace a rozšiřování kamerového systému

3.6 NÁVRHOVÁ ČÁST

PRIORITA A	Zlepšování situace v exponovaných místech se sníženým pocitem bezpečí		
OBECNÝ CÍL A.1	Zvýšení bezpečnosti a pocitu bezpečí v lokalitě Fügnerova		
DÍLČÍ CÍL A.1.1	Zajištění stálé přítomnosti „ochránce“ místa		
OPATŘENÍ A.1.1.1	Ustanovení strážníka okrskáře/bezpečnostního pracovníka pro oblast Fügnerova		
Termín	2023 - 2027	Zodpovědný subjekt	
Indikátor účinnosti	Orientace na problém – blízkost lidem		
Zdroj	SML, MP, PČR, APK, MKDS		
Rizika	Nenalezení, nezaplacení vhodného kandidáta, osamocení, (de)motivace, syndrom vyhoření		
OPATŘENÍ A.1.1.2	Zacilení kamerového dohledu na definovanou problematiku v lokalitě Fügnerova		
Termín		Zodpovědný subjekt	MPL, PČR, „ochránce“
Indikátor účinnosti	Detekce TČ a přestupků souvisejících s problematikou Fügnerova		
Zdroj	MKDS		
Rizika	Statistický nárůst kriminality v počátku opatření		
OPATŘENÍ A.1.1.3	Ustanovení akčního týmu pro oblast Fügnerova		
Termín	2023 - 2027	Zodpovědný subjekt	SML
Indikátor účinnosti	fungující mikrotým		
Zdroj	kapacity odpovědných subjektů		
Rizika	Částečné přesunutí problému na jiné místo		
OPATŘENÍ A.1.1.4	Spolupráce a návaznost působení hlídkové činnosti MP + PČR + APK v rizikových časech		
Termín	2023 - 2027	Zodpovědný subjekt	MPL, PČR, SML
Indikátor účinnosti	společný postup (interní evidence plánování společného postupu)		
Zdroj	kapacity odpovědných subjektů		
Rizika	Podstavy složek, nedostatek hlídek, nekoordinovanost		
PRIORITA B	Snižování příležitostí pro rozvoj kyber-kriminality		
OBECNÝ CÍL B.1	Zvyšování povědomí veřejnosti o rizicích spojených s pohybem v kyberprostoru		
DÍLČÍ CÍL B.1.1	Zvyšování právního povědomí u potenciálních pachatelů a znalosti ochrany u zranitelných skupin a potenciálních obětí kyberkriminality		
OPATŘENÍ B.1.1.1	Přednášková a osvětová činnost na školách, v médiích u kurýrů		
Termín	2023 - 2027	Zodpovědný subjekt	PČR, MP
Indikátor účinnosti	Počet realizovaných akcí		
Zdroj	PČR, MP, ZŠ, SML		
Rizika	Nízký počet kvalifikovaných lektorů, nové trendy		
OPATŘENÍ B.1.1.2	Uspořádání tematické konference na území města (NÚKIB, PČR)		
Termín	2023 - 2027	Zodpovědný subjekt	SML, MPL, PČR
Indikátor účinnosti	Realizovaná akce		
Zdroj	MV, SML, PČR Kraj		
Rizika	odpovědnost subjektů, finance, účast		

DÍLČÍ CÍL B.1.2	Zapojení škol do národních projektů a soutěží		
Termín	2023 - 2027		
Indikátor účinnosti	Statistické přehledy a vyhodnocení národních projektů a soutěží	Zodpovědný subjekt	
Zdroj	zdroje odpovědných subjektů, malé dotace		
Rizika	Motivovanost škol, motivovanost žáků		

PRIORITA C	Snižování příležitostí pro kriminalitu páchanou na vozidlech		
OBECNÝ CÍL C.1	Zvyšování rizik a odrazujících prvků pro pachatele		
DÍLČÍ CÍL C.1.1	Rozšíření stavu a funkcionality MKDS		
OPATŘENÍ C.1.1.1	Provoz průjezdových kamer vybavených OCR, podpora dalšího rozšiřování AKV		
Termín	2023 - 2027	Zodpovědný subjekt	MPL, PČR, MPK
Indikátor účinnosti	Připojování rychlostních radarů k AKV, připojení jiných obcí k AKV		
Zdroj	MP, PČR, SML, MV		
Rizika	Technicko-organizační, absence zainteresované osoby		

PRIORITA D	Zvyšování kompetence samosprávy ve vztahu k bezpečnostní situaci		
OBECNÝ CÍL D.1	Efektivní a cílené nakládání s preventivními prostředky na základě snadno dostupných analýz		
DÍLČÍ CÍL D.1.1	Pokračování projektu Mapy budoucnosti II.		
OPATŘENÍ D.1.2	Zavádění principů „bezpečného města“		
Termín	2023 - 2027	Zodpovědný subjekt	MV, PČR, další aktéři
Indikátor účinnosti	Realizace dle kritérií		
Zdroj	MV a zdroje odpovědných subjektů		
Rizika	Formální realizace projektu, bagatelizace problémů		

PRIORITA E	Posilování preventivního a odrazujícího významu městského kamerového systému (MKDS)		
OBECNÝ CÍL E.1	Zvýšení rizika dopadení pro pachatele a zajištění průkaznosti protiprávního jednání		
DÍLČÍ CÍL E.1.1	Zvyšování počtu kamerových bodů MKDS		
OPATŘENÍ E.1.1.1	Instalace kamer na vytipovaná místa (včetně MHD)		
Termín	2023 - 2027	Zodpovědný subjekt	MPL
Indikátor účinnosti	Zvýšení počtu kamerových bodů		
Zdroj	SML, MV		
Rizika	Technicko-organizační, finance		
DÍLČÍ CÍL E.1.2	Rozšíření využití a funkcionality MKDS		
OPATŘENÍ E.1.2.1	Zprovoznění online přístupu ke kontrole a získání záznamu MKDS pro potřeby PČR		
Termín	2023 - 2027	Zodpovědný subjekt	MPL, PČR
Indikátor účinnosti	Možnost kontroly záznamu a stažení potřebného souboru online		
Zdroj	MP, PČR, SML, MV		
Rizika	Technicko-organizační		

OPATŘENÍ E.1.2.4	Zařazení inteligentních funkcí MKDS pro usnadnění obsluhy v reálném čase (výstražná detekce událostí, hluková čidla atp.)		
Termín	2023 - 2027	Zodpovědný subjekt	
Indikátor účinnosti	Inteligentní funkce v aktivním režimu		
Zdroj	SML, MP		
Rizika	Technicko-organizační, rozdílné stáří, stav a typ kamer		
OPATŘENÍ E.1.2.5	Zajištění softwaru pro pokročilou analýzu záznamu MKDS pro potřeby MP, PČR		
Termín	2023 - 2027	Zodpovědný subjekt	MP, PČR
Indikátor účinnosti	Software v aktivním režimu		
Zdroj	SML, MP		
Rizika	Finance, Technicko-organizační		

PRIORITA F	Posilování pozice klíčových regulátorů kriminality		
OBECNÝ CÍL F.1	Zvýšení počtu policistů a strážníků na území města		
DÍLČÍ CÍL F.1.1	Aktualizace (narovnání) systemizovaných míst policistů pro Liberecký kraj		
OPATŘENÍ F.1.1.1	Systematické úsilí o změnu současného stavu		
Termín	2023 - 2027	Zodpovědný subjekt	PČR, LK, SML
Indikátor účinnosti	Dosažení změny systemizovaného stavu na úroveň adekvátní zátěži regionu		
Zdroj	Společný zájem měst a obcí Libereckého kraje + PČR		
Rizika	Velké množství aktérů s různými zájmy, rezignace na uskutečnitelnost		
DÍLČÍ CÍL F.1.2	Zajištění zastoupení národních centrál, výkonných a servisních útvarů v Libereckém kraji		
OPATŘENÍ F.1.2.1	Soustředěné politické a odborné usilování o změnu současného stavu (lobbying)		
Termín	2020 - 2022	Zodpovědný subjekt	PČR
Indikátor účinnosti	Existence národních centrál, výkonných a servisních útvarů i v Libereckém kraji		
Zdroj	Společný zájem měst a obcí Libereckého kraje + PČR		
Rizika	Velké množství aktérů s různými zájmy, rezignace na uskutečnitelnost		
DÍLČÍ CÍL F.1.3	Snížení současného podstavu policistů		
OPATŘENÍ F.1.3.1	Úspěšný nábor a management lidských zdrojů		
Termín	2023 - 2027	Zodpovědný subjekt	PČR
Indikátor účinnosti	Dosažení tabulkového stavu		
Zdroj	PČR		
Rizika	Finance, nízká nezaměstnanost, konkurence jiných krajů		
DÍLČÍ CÍL F.1.4.	Zvýšení počtu strážníků MP Liberec na 100 v roce		
OPATŘENÍ F.1.4.1	Nábor, motivační a personální strategie městské policie		
Termín	2023 - 2027	Zodpovědný subjekt	MP
Indikátor účinnosti	počet nových strážníků, celkový počet strážníků		
Zdroj	SML		
Rizika	nedostatek financí, lidské zdroje, konkurenční nábor		

PRIORITA G	Prioritizace prevence kriminality v bezpečnostní politice města		
OBECNÝ CÍL G.1	Zajištění adekvátní odborné reakce města na danou problematiku		
DÍLČÍ CÍL G.1.1	Zvýšení odborné kapacity města		
OPATŘENÍ G.1.1.1	Aktualizace a navýšení úvazku protidrogového koordinátora a romského poradce		
Termín	2023 - 2027	Zodpovědný subjekt	SML
Indikátor účinnosti	Dosažení změny stavu, optimálně 1.0 úvazek		

Zdroj	SML
Rizika	Finance, nepopularita kroku navyšování úřednických úvazků
DÍLČÍ CÍL G.1.2	Zkvalitnění spolupráce a přenosu informací
OPATŘENÍ G.1.2.1	Činnost pracovní skupiny prevence kriminality
Termín	2023 - 2027 Zodpovědný subjekt Manažer prevence kriminality
Indikátor účinnosti	Zapojení pracovní skupiny do strategických kroků města
Zdroj	SML
Rizika	Vytíženost členů pracovní skupiny, formalismus
OPATŘENÍ G.1.2.2	Realizace (prvků) projektu Bezpečný Liberec
Termín	2023 - 2027 Zodpovědný subjekt Politický iniciátor
Indikátor účinnosti	Naplnění indikátorů projektu
Zdroj	SML
Rizika	Formalismus, absence iniciátora, nepřenositelnost projektu Bezpečný Kolín
OPATŘENÍ G.1.2.3	Pravidelná koordinace prevence kriminality mimo pracovní skupinu
Termín	2023 - 2027 Zodpovědný subjekt Manažer prevence kriminality
Indikátor účinnosti	Zapojení, propojení dalších zainteresovaných subjektů
Zdroj	SML, MP, PCR, CBL, NNO, LK
Rizika	Vytíženost MPK

PRIORITA H	Prevence vzniku delikvence
OBECNÝ CÍL H.1	Předcházení vzniku sociálního vyloučení
DÍLČÍ CÍL H.1.1	Snižování atraktivity a výnosnosti byznysu plynoucího ze sociální exkluze
OPATŘENÍ H.1.1.1	Využití legálních nástrojů pro kontrolu porušování zákonů a vymáhání min. standardu bydlení v SVL
Termín	2023 - 2027 Zodpovědný subjekt SML
Indikátor účinnosti	Stagnace vzniku nových SVL/základní standard SVL/zánik SVL
Zdroj	Spolupráce zainteresovaných subjektů, mikrotýmy
Rizika	Ztráta bydlení pro stávající obyvatele sociálně vyloučených lokalit
DÍLČÍ CÍL H.1.2	Posílení protidrogová prevence
OPATŘENÍ H.1.2.1	Realizace protidrogových koncepcí na úrovni města
Termín	2023-2027 Zodpovědný subjekt Protidrogový koordinátor
Indikátor účinnosti	Naplnění protidrogové koncepce
Zdroj	SML
Rizika	Finance
DÍLČÍ CÍL H.1.3	Společenské začlenění osob po výkonu trestu
OPATŘENÍ H.1.3.1	Realizace tematicky zacílených programů
Termín	2023-2027 Zodpovědný subjekt PMS, Vazební věznice Liberec, NNO
Indikátor účinnosti	realizované aktivity
Zdroj	SML
Rizika	Finance, personální kapacita
DÍLČÍ CÍL H.1.4	Prevence protiprávního jednání osob ve stavu psychóz
OPATŘENÍ H.1.4.1	Koordinace činností zainteresovaných subjektů
Termín	2023-2027 Zodpovědný subjekt Fokus a další NNO, MP, KNL, záchranná služba, záchytná stanice
Indikátor účinnosti	počet koordinovaných preventivních činností ve veřejném prostoru
Zdroj	Kapacity odpovědných subjektů

Rizika	nespolupráce subjektů, přetíženost, nekvalitní přenos informací
---------------	---

PRIORITA I	Komplexní preventivní a bezpečnostní přístup k SVL a lokalitám obecního bydlení		
OBECNÝ CÍL I.1	Zlepšit občanské soužití a život v SVL a jejich okolí		
DÍLČÍ CÍL I.1.1	Do roku 2027 snížit počty nahlášených incidentů / Adekvátně reagovat na nahlášené incidenty		
OPATŘENÍ I.1.1.1	Udržení a rozvoj projektu APK až na 8, 0 úvazků		
Termín	2023 - 2027	Zodpovědný subjekt	SML, MPL
Indikátor účinnosti	Počet APK, snížení počtu incidentů		
Zdroj	MVČR, OPZ		
Rizika	kapacity SML, kandidáti APK		
OPATŘENÍ I.1.1.2	Zacilení APK pomocí mikrotýmů		
Termín	2023 – 2027		
Zodpovědný subjekt			
Indikátor účinnosti	Účast APK v činnosti mikrotýmů		
Zdroj	kapacity APK		
Rizika	Nedostatečný počet APK		
OPATŘENÍ I.1.1.3	Iniciace občanské participace a komunitní práce v SVL a okolí		
Termín	2023 – 2027		
Zodpovědný subjekt	NNO, občanské iniciativy, SML		
Indikátor účinnosti	Množství a kvalita komunitních aktivit		
Zdroj	MVČR, Úřad vlády, Norské fondy, KULK		
Rizika	Obtížná měřitelnost		
OBECNÝ CÍL I.2	Zamezovat vzniku nových SVL		
DÍLČÍ CÍL I.2.1	Od roku 2023 pokračovat v průběžném monitoringu města se zacílením na nově vznikající SVL		
OPATŘENÍ I.2.1.1	Využití kapacit terénní sociální práce a APK		
Termín	2023 - 2027	Zodpovědný subjekt:	SML, MPL, NNO, ASZ
Indikátor účinnosti	Aktualizované zprávy o stavu SVL (1x ročně)		
Zdroj	SML, MVČR, OPZ, další dotační zdroje		
Rizika	dynamika vývoje vs. kapacity aktérů		
DÍLČÍ CÍL I.2.2	Od roku 2023 iniciovat koordinovaný postup úřadů (KHS, ÚP, MML, SÚ, IZS, PČR) k problematickým bytovým domům a ubytovnám (průnik PS bydlení a PS bezpečnost)		
OPATŘENÍ I.2.2.1	Nastavení spolupráce na pravidelných platformách (minimálně 2 x ročně)		
Termín	2023 - 2027		
Zodpovědný subjekt:	SML, MPL		
Zdroj	kapacity aktérů		
Rizika	Spolupráce subjektů		
DÍLČÍ CÍL J.2.5	Posílení právního povědomí u dětí a mládeže		
OPATŘENÍ J.2.5.1	Realizovat preventivní přednášky a programy s tématem právního povědomí		
Termín	2023 - 2027		
Indikátor účinnosti	Počet realizovaných programů a přednášky	Zodpovědný subjekt:	NNO, SML, MPL
Zdroj	Vícezdrojové financování, fondy města, nadační fondy, KULK, MŠMT, MVČR		
Rizika	spolupráce škol a zařízení, kvalita přednášek, obtížná měřitelnost		
OBECNÝ CÍL J.3	Snížit příležitosti pro kriminalitu páchanou na seniorech		

DÍLČÍ CÍL J.3.1	Zvýšit schopnost seniorů adekvátně čelit aktuálním rizikům		
OPATŘENÍ J.3.1.1	Realizace školení a kurzů v oblastech: moderní technologie a „šmejdi“, dluhy a exekuce		
Termín	2023 - 2027		
Indikátor účinnosti	Realizované aktivity (počty dle témat, velikost zasažené cílové skupiny)	Zodpovědný subjekt:	SML, MP L, KS Kontakt, NNO
Zdroj	Vícezdrojové financování: fondy SML, KÚLK, MVČR, MŠMT, nadace		
Rizika	kvalita kurzů, motivace cílové skupiny školených osob		
OBECNÝ CÍL J.4	Posílit prevenci rizikového chování u veřejnosti		
DÍLČÍ CÍL J.4.1	Zvýšení kompetencí a schopností veřejnosti předcházet a čelit rizikovým situacím		
OPATŘENÍ J.4.1.1	Udržet a posilovat kurzy bezpečného chování (kyber, street)		
Termín	2023 - 2027		
Indikátor účinnosti	Realizace a naplnění kurzu	Zodpovědný subjekt:	MPL, další subjekty
Zdroj	SML, LK, MP, MV		
Rizika	Personální kapacity		
DÍLČÍ CÍL J.4.2.	Pravidelné sdílení bezpečnostních a preventivních poznatků - osvěta		
OPATŘENÍ J.4.2.1	Realizace projektu Bezpečný Liberec		
Termín	2023 - 2027		
Indikátor účinnosti	návrh projektu, akční plán Bezpečný Liberec, realizace jednotlivých kroků (viz metodika bezpečné město)	Zodpovědný subjekt:	SML, PČR, MP L, NNO, TUL, veřejnost
Zdroj	SML, LK, MP, MV		
Rizika	nespolupráce aktérů, absence iniciátora		
DÍLČÍ CÍL J.4.3	Znalost a reflexe pocitu bezpečí u veřejnosti		
OPATŘENÍ J.4.3.1	Průzkum pocitu bezpečí		
Termín	2023 – 2027 Zodpovědný subjekt MPK		
Indikátor účinnosti	Realizace interakcí s veřejností		
Zdroj	SML, LK, MP, MV		
Rizika	Personální kapacity		
OBECNÝ CÍL J.5	Systematická práce s cizinci na poli bezpečnosti a prevence rizikového chování		
DÍLČÍ CÍL J.5.1	Posilovat znalost a koordinaci subjektů v problematice cizinců		
OPATŘENÍ J.5.1.1	Kulaté stoly, koordinace aktivit pod hlavičkou CPIC		
OPATŘENÍ J.5.1.2	Sdílení informací o situaci cizinců v Liberci		

3.7 IMPLEMENTAČNÍ ČÁST

Implementační část tohoto plánu prevence kriminality rámcově vymezuje postup při realizaci opatření, monitoringu plnění a vyhodnocení plánu. Vymezuje jednotlivé role a uvádí základní zdroje pro realizaci aktivit a opatření.

3.7.1 ŘÍZENÍ A KONTROLA

Přehled klíčových aktérů v oblasti řízení a kontroly implementace PPK Liberec 2022-2027:

- **Nositel Plánu: statutární město Liberec**
- **Gestor: Pracovní skupina prevence kriminality** – je pracovní skupina zřízená a vedená primátorem SML. Pracovní skupina je odpovědná za monitoring plnění plánu prevence kriminality. Na základě monitoringu a vyhodnocení plnění plánu navrhuje jeho aktualizaci. Aktualizací se rozumí odůvodněná úprava (upřesnění, doplnění) cílů, opatření a aktivit v případě, že existuje podložený argument pro takovou úpravu. Aktualizace může proběhnout maximálně 2 x ročně a musí být pracovní skupinou schválena. Výstupem pracovní skupiny je zpráva o plnění strategie, která vzniká jedenkrát ročně. V rámci pracovní skupiny vykonává koordinační funkci manažer prevence kriminality.
- **Výbor pro sociální věci a bezpečnost** – kontroluje naplňování plánu, má iniciativní funkci, schvaluje fond zdraví a prevence a projektové žádosti do fondu podané. Schvaluje materiály v oblasti bezpečnosti a sociálních věcí směřující do zastupitelstva.
- **Agentura pro sociální začleňování** – je externí konzultační aktér, který na základě uzavřeného memoranda o spolupráci s obcí sdílí informace se SML. Role ASZ je konzultační a doporučující; na základě textu PPK Liberec 2020-2022 má u některých opatření roli garanta. Mimo uvedené nástroje řízení a kontroly mohou do implementace plánu vstupovat další aktéři na městě (referenti a vedoucí z řad odborů, politická reprezentace), vždy ovšem v roli jim vymezené příslušnými předpisy.

3.7.2 VÝKONNÁ FUNKCE

Za realizaci opatření a aktivit je odpovědná řada místních aktérů, přičemž v realizaci bude přihlíženo k možnostem zdrojů a kapacitám aktérů pro jejich naplnění. Role různých aktérů ve strategii je různá, zde uvádíme rámcový výčet nejdůležitějších z nich:

- SML – nositel plánu
- MP Liberec – tvůrce plánu, garant opatření technické povahy (kamerový systém aj.) a garant části „měkkých“ preventivních aktivit
- PČR – spolupracující aktér, znalostní aktér, prevence je pro PČR sekundární aktivitou
- ostatní úřady – vždy ve vztahu k tematické provazbě

- ASZ – konzultační aktér, garant části koordinačních aktivit a konzultant projektových záměrů
- NNO – soc. služby a další organizace – odpovědné za realizaci konkrétních opatření a za účast na koordinaci aktivit s cílem dosáhnout synergického efektu.

Závěr

Prevence kriminality má své nezastupitelné místo ve snaze o úspěšnou regulaci kriminality. Jejím účelem je včas předcházet nejenom samotnému zločinu, ale také materiálním škodám, vysokým nákladům na represivní systém a především následkům, které nelze ekonomicky vyjádřit, protože mají hodnotu života nebo zdraví. Plán prevence kriminality ve své bezpečnostní analýze identifikuje hlavní bezpečnostní problémy a představuje preventivní aktivity pro následující období. Na tento dokument budou obsahově navazovat každoročně zpracovávané Programy prevence kriminality a žádosti o dotace na podporu projektů a aktivit.

3.8 PŘÍLOHA Č. 1. - AKTUÁLNÍ PROJEKTY PREVENCE KRIMINALITY

Fotopasti

Jedná se o zařízení, která jsou instalována v místech opakované trestné činnosti mimo veřejná prostranství a jsou propojena s operačním pracovištěm Městské policie Liberec

Lehké mobilní kamery

Jedná se o kamery, které jsou nezávislé na elektrickém a datovém připojení a které je možné, při potřebě dohledu, akčně instalovat na veřejně přístupných místech.

Instalace výstražných cedulí

Na místech kamerového dohledu, na místech vzniku černých skládek, na místech opakované trestné činnosti jsou instalovány výstražné cedule pro informování veřejnosti a odrazení pachatelů.

Provoz detekčního zařízení LOOK

Ve vybraných vozidlech Městské policie Liberec je provozováno automatizované zařízení na automatickou detekci motorových vozidel v pátrání policie ČR

Provoz automatizované kontroly vozidel - AKV

Na vtypovaných místech města jsou provozovány kamery, které s pomocí inteligentní funkce automatického rozeznávání registračních značek, umožňují propojení těchto kamer s policejním systémem automatizované kontroly vozidel

Rozšiřování městského kamerového systému

Městský kamerový systém je každoročně rozšiřován o 1 -3 kamerové body s využitím dotačních nebo vlastních zdrojů

Mapy budoucnosti II.

Liberec je jedno z pilotních měst, která automatizovaně sdílejí přesná lokalizovaná data o protiprávní činnosti na svém území. Mapové rozhraní umožňuje zástupcům městské policie nebo obce zobrazovat, analyzovat a predikovat bezpečnostní situaci a přizpůsobovat tomu svoje opatření a činnosti.

Asistenti prevence kriminality II.

Již několikátým rokem působí v Liberci 8 asistentů prevence kriminality. Působí zejména v sociálně vyloučených lokalitách a v místech, kde se vyskytují sociálně vyloučení. Spolupracují s různými institucemi v bezpečnostní a sociální oblasti. V souvislosti s válkou na Ukrajině je Liberec jedním z prvních měst, kde působí dvě asistentky ukrajinské národnosti a monitorují podmínky pobytu ukrajinských uprchlíků na území města.

Přednášková a osvětová činnost školy

V rámci primární prevence je v průběhu roku v základních školách vykonávána přednášková a osvětová činnost se zaměřením na právní povědomí, bezpečné chování venku, doma i na internetu.

Přednášková a osvětová činnost seniory

Přednášková činnost pro seniory je zacílena na rizika, kterými je tato skupina obyvatel nejvíce ohrožena.

Přednášková a osvětová činnost veřejnost

V rámci prevence kriminality jsou informace sdíleny i s veřejností prostřednictvím přednášek a prezentací např. z oblasti využití map kriminality, práce asistentů prevence kriminality

Prezentace a osvětová činnost na sociálních sítích

Prostřednictvím sociálních sítí je prezentována práce městské policie, zvyšováno právní povědomí a šířeny aktuálně preventivní upozornění z oblasti kybernetické kriminality

Organizace populárně-osvětových dnů pro veřejnost

Městská policie v průběhu roku pořádá různé akce, při kterých spolupracuje se členy Integrovaného záchranného systému a na které je zvána široká veřejnost. Při těchto akcích je možné se seznámit se zacílením, činností a technikou jednotlivých složek

Dopravní výchova a vzdělávání v rámci dětského dopravního hřiště

V průběhu celého roku zajišťuje městská policie dopravní výchovu pro liberecké základní školy a osvojování bezpečného chování na silnici. Prostorem pro tyto aktivity je Dětské dopravní hřiště, které je mimo to otevíráno také pro veřejnost.

3.9 PŘÍLOHA Č. 2. - PROJEKTY S PLÁNOVANOU ŽÁDOSTÍ O DOTACI PRO ROK 2023

1. Rozšíření MKDS – kamerový bod – Soukenné náměstí

Kamerový systém je rozšiřován pomalu, postupně, každoročně. V letošním roce je plánováno rozšíření kamerového systému, který bude umožňovat dohled na Soukenné náměstí a přilehlé ulice, v současné době je potřebný dohled provizorně řešen pomocí lehké mobilní kamery. Předpokládané náklady 300 000 Kč

2. Rozšíření MKDS – kamerový bod – radnice

Rozšíření kamerového systému o tento bod bude zajišťovat dohled, který v současné době zajišťován s pomocí mobilní kamery. Jedná se o dohled na čelo radnice a náměstí. Předpokládané náklady 300 000 Kč

- Finanční spoluúčast na plánovaných projektech

Dle zásad pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni v roce 2023 je maximální limit dotace pro rozšíření a reprodukci MKDS maximálně 550 000 Kč a povinnou podmínkou dotace je min. 10% spoluúčast žadatele. Vzhledem k tomu, že není garantováno plné poskytnutí dotace a vzhledem k tomu, že je v souvislosti s rozšířením MKDS nutné řešit nedostatek datového prostoru, připojení k elektrické a datové síti, je pro rok 2023 navržen ke schválení finanční limit spoluúčasti na investičních projektech 300 000 Kč.